

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

Proef ingediend met het oog op het behalen
van de graad van Master in de Agogische wetenschappen

KLEDING OP MAAT

Een kwantitatief onderzoek naar de relatie tussen de materiële drempel en de georganiseerde sportbeoefening van kinderen uit de lagere school die in armoede opgroeien

ROMIE PEETERS

2022-2023

WETENSCHAPSWINKEL

Ism vzw Sportpret

Promotor: Prof. Dr. Hebe Schaillée

Psychologie en Educatiewetenschappen

Psychologie & Educatiewetenschappen
Academiejaar 2022/2023

SAMENVATTING MASTERPROEF

Naam en voornaam:
Rolnr.: 0591226

KLIN	☐
AO	☐
ONKU	☐
AGOG	☒

Titel van de Masterproef: Kleding op maat: Een kwantitatief onderzoek naar de relatie tussen de materiële drempel en de georganiseerde sportbeoefening van kinderen uit de lagere school die in armoede opgroeien

Promotor: Schailée Hebe

Samenvatting:

Op vraag van VZW Sportpret en in samenwerking met De Wetenschapswinkel van De Vrije Universiteit Brussel tracht dit onderzoek inzicht te krijgen in de relatie tussen de materiële drempel en het georganiseerde sportaanbod in Vlaanderen voor lagereschoolkinderen die in armoede opgroeien. Meer bepaald beoogt dit onderzoek te achterhalen in welke mate er een materiële drempel is voor kinderen in armoede en welke maatregelen er in sportclubs worden genomen om aan deze drempel tegemoet te komen. Met de materiële drempel wordt verwezen naar de noodzakelijke uitgaven die gepaard gaan bij het aanschaffen van kledij en materiaal om de sport te kunnen beoefenen. Voor dit onderzoek werden 234 enquêtes afgenomen van clubs die een van de vijf meest beoefende clubsporten (voetbal, gymnastiek, zwemmen, tennis, en dansen) aanbieden voor kinderen uit de lagere school in Vlaanderen. Binnen deze clubs werd aan de hand van een exploratief kwantitatief onderzoek, inzicht verworven in het huidige beleid en de bestaande initiatieven ter tegemoetkoming van deze materiële drempel.

De resultaten die uit de enquêtes voortkomen indiceren enerzijds dat hogere kosten voor inschrijving en sportmateriaal resulteren in een grotere aanwezigheid van drempels, wat de kansen vermindert voor kinderen opgroeiend in armoede om deel te nemen aan het georganiseerd sportaanbod. Daarnaast blijkt onder andere uit de bevraging dat sportclubs een gebrek aan bewustzijn vertonen omtrent het voorkomen en de impact van de materiële drempels binnen de sportbeoefening. Dit resulteert in het ontbreken van consistente initiatieven ter verlichting van deze drempels, zoals bijvoorbeeld het investeren in een concreet uitgewerkt armoedebeleid of het voorzien van een breed gedragen tweedehandsconcept binnen sportclubs in Vlaanderen.

Sleutelwoorden: materiële drempel, armoede, georganiseerde sportbeoefening, kleding

DANKWOORD

Met vreugde en dankbaarheid wil ik deze gelegenheid benutten om mijn oprechte dank uit te spreken aan de personen die een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van dit onderzoek en het vervullen van mijn masteropleiding Sociale Agogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel.

Allereerst gaat mijn waardering uit naar mijn promotor, Hebe Schaillée. Haar begeleiding en expertise hebben een onschatbare bijdrage geleverd aan dit onderzoek. Met haar jarenlange ervaring in dit onderzoeksdomein heeft ze mij bijgestaan met de nodige hulp, kennis en vaardigheden. Het delen van verschillende bronnen, het geven van waardevolle suggesties en haar bereidheid om mij te helpen bij moeilijkheden, hebben allemaal bijgedragen aan een uiterst kwalitatieve begeleiding bij het schrijven van deze masterproef. Haar bijdrage was onmisbaar gedurende het gehele proces.

Vervolgens wil ik mijn oprechte dank uitspreken aan Aïlan Iriks van Sportpret vzw, die met zijn initiële vraag de basis heeft gelegd voor dit onderzoek. Samen hebben we gezocht naar mogelijke onderzoekspistes, en ik ben Aïlan zeer erkentelijk voor zijn waardevolle inzichten en begeleiding gedurende dit proces. Daarnaast wil ik mijn waardering uitdrukken voor Stefanie Mermans, eveneens werkzaam binnen Sportpret vzw, die later het stokje heeft overgenomen en het onderzoek met evenveel toewijding heeft begeleid. Haar ondersteuning, feedback en afstemming van het onderzoek met de praktijk waren van onschatbare waarde en hebben bijgedragen aan de kwaliteit van dit werk. Ik ben dankbaar voor de gelegenheid om met deze organisatie te mogen samenwerken en om er mede voor te zorgen dat dit onderzoek een positieve impact heeft op het werkveld. Hierbij wens ik eveneens de Wetenschapswinkel van de Vrije Universiteit Brussel te bedanken voor de opzet van het onderzoek en het mogelijk maken van een positieve samenwerking tussen alle betrokken partijen.

Bovendien wil ik mijn dank uitspreken aan alle andere betrokkenen, mijn familie en vrienden, die me gedurende het gehele proces hebben gesteund en aangemoedigd. Jullie onvoorwaardelijke steun en bemoedigende woorden hebben me niet alleen vooruit geholpen, maar ik kon ook altijd rekenen op jullie hulp.

Ten slotte, wil ik alle respondenten, evenals de betrokken sportfederaties, Gymfederatie Vlaanderen, Tennis Vlaanderen en Danssport Vlaanderen, van harte bedanken voor hun medewerking en interesse in deze studie. Ik waardeer ten zeerste de tijd, inzet en eerlijkheid die ze hebben getoond bij het invullen van de enquête. Zonder hen zou dit onderzoek simpelweg niet mogelijk zijn geweest.

INHOUDSTAFEL

DANKWOORD	4
DEEL 1: INLEIDING	6
1.1. Probleemstelling	6
1.2. Literatuurstudie	7
1.2.1. Armoede.....	7
1.2.2. Sportparticipatie bij kinderen in armoede.....	11
1.2.3. Materiële drempel verlagen	14
1.3. Doelstelling en onderzoeksvragen	17
DEEL 2: DATA EN METHODE	18
2.1. Survey	18
2.2. Respondenten	19
2.3. Analyseprocedure	22
DEEL 3: RESULTATEN	24
3.1. Prevalentie materiële drempel	25
3.2. Maatregelen ter verlaging van de materiële drempel.....	27
DEEL 4: DISCUSSIE EN CONCLUSIE	30
4.1. Bespreking	30
4.2. Beperkingen eigen onderzoek.....	32
4.3. Praktische en beleidsaanbevelingen.....	34
4.4. Conclusie.....	35
BIJLAGEN	43

DEEL 1: INLEIDING

1.1. Probleemstelling

In 2022 leeft in Vlaanderen één op tien mensen met een risico op armoede of sociale uitsluiting en groeit één op zeven kinderen op in een kansarm gezin (Kinderarmoedefonds, z.d.). Onderzoek wijst op het feit dat armoede niet alleen een kwestie is van inkomen, maar bestaat uit verscheidene sociale uitsluitingen in verschillende levensdomeinen die sterk met elkaar verweven zijn zoals onderwijs, gezondheid en huisvesting en vrijetijdsbesteding (Armoedebestrijding in Vlaanderen, z.d.).

Wat betreft vrijetijdsbesteding toont onderzoek aan dat mensen in armoede minder sporten in georganiseerd sportverband (Vandermeerschen et al., 2015). Zo blijkt dat kinderen en jongeren uit armere huishoudens tot 44% minder kans hebben om lid te worden van een sportclub in vergelijking met jongeren uit economisch welstellende huishoudens (Vandermeerschen, 2016). Dit wijst op een ongelijkheid in de toegang tot sportparticipatie en betekent dat economische factoren zoals het inkomen van het huishouden, een significant effect hebben op de mogelijkheid voor kinderen uit armere achtergronden om deel te nemen aan georganiseerde sportactiviteiten. Binnen deze groep non-participanten speelt sociale uitsluiting een grote rol (Haudenhuyse et al., 2014). Nochtans wordt algemeen aangenomen dat sport en vrijetijdsbesteding het welzijn verbeteren en voordelen bieden die variëren van gezondheidsbevordering tot de versterking van sociaal kapitaal (Vandermeerschen et al., 2017). Hoewel deelname aan georganiseerde vrijetijdsactiviteiten – zoals sport- tot gunstige effecten op persoonlijk en maatschappelijk vlak kan leiden, heeft niet iedereen hiertoe dezelfde participatiemogelijkheid.

Deze participatiekloof komt tot stand door verschillende drempels die gezinnen in armoede ervaren. Deze drempels, gerelateerd aan verschillende levensdomeinen, bemoeilijken de toegang tot het georganiseerd sportaanbod (Coussée et al., 2009). Een van deze drempels is het kostenplaatje van sporten in georganiseerd verband of met andere woorden het financiële aspect dat ermee gepaard gaat. Onderzoek in Vlaanderen toont aan dat het totale bedrag dat mensen gemiddeld in 2014 aan sportbeoefening uitgaven, €548 per sporter bedroeg (Thibaut & Schreeder, 2017). Inzicht verweven in de uitgavenstructuur kan een manier zijn om de financiële drempels weg te werken en bijgevolg uitsluiting ten gevolge van een ervaren financiële barrière te vermijden en de participatiegraad van kinderen die in armoede opgroeien te verhogen (Thibaut & Schreeder, 2017; Beyens, 2021).

Tot op heden zijn de meeste initiatieven die in Vlaanderen worden genomen ter compensatie van deze kost, gericht op het wegwerken of verkleinen van het inschrijvingsgeld (Beyens,

2021). Nochtans blijkt dat naast deze uitgavepost, het grootste deel gaat naar de kostprijs van sportkledij en materiaal (vb. tenniskraket), samen goed voor 44% of €237 van het gemiddelde bedrag (anno 2014) van €548 (Scheerder et al., 2015). Uit deze gegevens blijkt dat de betaalbaarheid van sport verder gaat dan de kosten gerelateerd aan het inschrijvingsgeld (gemiddeld €98 of 18% van het totale kostenplaatje), meer nog dat de materiële kost, kledij en sportmateriaal samen, bijna dubbel zo groot is dan de prijs van het lidgeld. Deze materiële kosten kunnen de kostprijs van georganiseerd sporten voor gezinnen in armoede sterk doen oplopen (Leye, 2009). Voor sommige ouders zijn die kosten net de drempel om hun kinderen naar een sportclub te sturen of hen daar te houden .

Op vraag van VZW Sportpret en in samenwerking met De Wetenschapswinkel van De Vrije Universiteit Brussel tracht dit onderzoek inzicht te verwerven in de relatie tussen de materiële drempel en de georganiseerde sportbeoefening bij lagereschoolkinderen die opgroeien in armoede. De materiële drempel wordt daarbij beschouwd vanuit een totaliteitsprincipe, waarbij er dus niet enkel gekeken wordt naar het lidgeld maar waarbij tevens aandacht is voor alle andere uitgavenposten gerelateerd aan georganiseerde sportdeelname. Voor dit onderzoek werd een enquête opgesteld en gedeeld met Vlaamse clubs die een van de vijf meest beoefende clubsporten (voetbal, gymnastiek, zwemmen, tennis, en dansen) in Vlaanderen aanbieden voor kinderen in het lager onderwijs (*Sportparticipatie*, z.d.) Binnen deze clubs werd aan de hand van een exploratief kwantitatief onderzoek, inzicht verworven in het huidige beleid en de bestaande initiatieven ter tegemoetkoming van deze materiële drempel.

1.2. Literatuurstudie

In de volgende secties wordt gestart met het definiëren van het concept armoede, met een specifieke focus op kinderarmoede in Vlaanderen. Vervolgens wordt beschreven hoe kinderarmoede van invloed is op de sportparticipatie, meer bepaald op het georganiseerd sportaanbod in Vlaanderen. Ten slotte richt dit onderzoek zich op het verkrijgen van inzicht in de ervaren materiële drempels die sportclubs signaleren bij kinderen in armoede binnen het georganiseerde sportaanbod. Daarnaast wordt onderzocht welke aanvullende maatregelen sportclubs kunnen nemen om deze drempels te verlagen.

1.2.1. Armoede

a) Definiëring begrip armoede

Op dit moment is er nog geen overeenstemming bereikt over een eenduidige definitie van armoede, hoewel de beschrijving van Vranken (2004) door armoedewetenschappers in

Vlaanderen veelvuldig wordt gehanteerd (Vandermeersch, 2016). In het meest recente jaarboek over armoede en sociale uitsluiting (2021) werd in samenwerking met het Vlaams Netwerk tegen Armoede de definitie van Vranken (2004) aangepast. Armoede wordt in het jaarboek over armoede en sociale uitsluiting van 2021 als volgt gedefinieerd:

"Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan. Het verhindert mensen in armoede om een leven te leiden dat voldoet aan de menselijke waardigheid. Deze kloof die in de samenleving wordt geproduceerd, kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen." (Coene et al., 2021, pg 56)

Deze definitie legt ten eerste de nadruk op het feit dat armoede *een multidimensionaal en een cumulatief karakter* heeft, waarbij wordt erkend dat armoede invloed heeft op verschillende aspecten van het leven, zoals gezondheid, huisvesting, onderwijs en vrijetijdsbesteding, die elkaar onderling kunnen beïnvloeden (Coene et al., 2021; Vandermeersch, 2016). Uitgesloten worden in het ene netwerk leidt tot een verhoogde kans om ook in een ander netwerk uitgesloten te worden.

Ten tweede wordt in de definitie van Coene et al. (2021) gekozen voor *een relatieve benadering van armoede* in plaats van een absolute benadering. Bij absolute armoede beschikken mensen over onvoldoende basisbehoeften om te overleven en in hun basisbehoeften te voorzien. Een relatieve benadering houdt daarenboven rekening met de heersende maatschappelijke normen binnen een bepaalde samenleving, op een bepaald moment in de tijd (Coene et al., 2021; Vandermeersch, 2016). Wanneer een gezin niet over de middelen beschikt om deel te nemen aan de activiteiten, of beschikt over de levensomstandigheden en voorzieningen die in de samenleving gebruikelijk zijn, die algemeen aanvaard en aangemoedigd worden, spreekt men van relatieve armoede (Ferragina et al., 2013). Relatieve armoede is in het kader van dit onderzoek een belangrijke invalshoek, aangezien georganiseerde sportparticipatie geen noodzakelijk goed is om te overleven, maar wel een 'gebruikelijke' activiteit is in Vlaanderen. Onderzoek uit 2019 naar de vrijetijdsbesteding in Vlaanderen toont aan dat sport nog steeds de meest populaire vrijetijdsactiviteit is voor kinderen tussen 6 en 12 jaar oud, met ongeveer 83% van de kinderen die minstens één keer per week sport beoefenden (Sermant & Siongers, 2021).

Ten derde wordt door gebruik te maken van bovenstaande definitie gewezen op de *maatschappelijke verantwoordelijkheid* in het bestrijden van armoede waarbij structurele veranderingen nodig zijn en dus niet alle verantwoordelijkheid gelegd kan worden bij de persoon in armoede, hetgeen kenmerkend is voor een individuele benadering (Coene et al., 2021).

Gezien de doelgroep van dit onderzoek wordt tot slot gekozen om te focussen op het begrip *kinderarmoede*, waarbij volgens de Europese Unie wordt verwezen naar "kinderen die

opgroeien in gezinnen met een inkomen onder de armoederisicodrempel, met beperkte toegang tot kwalitatief goed onderwijs, gezondheidszorg en huisvesting, en met een hoger risico op sociale uitsluiting" (*Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission, z.d.*). Dit betekent dat kinderen niet in staat zijn om op te groeien in een omgeving die hun fysieke, mentale en sociale ontwikkeling ondersteunt, waardoor ze hun volledige potentieel niet kunnen bereiken (*Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission, z.d.*).

b) Kinderarmoede in kaart gebracht

Verschillende definities en meetmethoden leiden tot (licht) uiteenlopende cijfers wat betreft het voorkomen van kinderarmoede in Vlaanderen, maar geven wel een indicatie van de omvang van kinderarmoede. Zo leeft, volgens de meest recente cijfers van het Agentschap Opgroeien (2021), 12.5% van de kinderen in Vlaanderen onder de armoedegrens, waarbij het percentage (14.1%) nog iets hoger ligt bij kinderen jonger dan drie jaar. Daarnaast blijkt uit het Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting (2021) dat 16.4% van de kinderen in Vlaanderen in 2019 in een gezin leefden dat moest rondkomen met een inkomen onder de Europese armoedegrens. Tot slot publiceerde het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting in 2021 een rapport over kinderarmoede in Vlaanderen waaruit blijkt dat 11.8% van de kinderen onder de 12 jaar in Vlaanderen opgroeit in een gezin met een inkomen onder de armoededrempel. Met de armoededrempel wordt verwezen naar het inkomen dat nodig is om een menswaardig leven te kunnen leiden in de samenleving waarin men woont (Coene et al., 2021). In België is deze vastgesteld op 60% van het mediane beschikbare equivalent inkomen, wat in 2020 ongeveer 13.932 euro per jaar bedroeg (*Risico op armoede of sociale uitsluiting | Statbel, 2023*). Het is echter belangrijk op te merken dat dit een algemeen cijfer is en kan variëren afhankelijk van de gezinssituatie en de regio (*Risico op armoede of sociale uitsluiting | Statbel, 2023*). Volgens het Agentschap Opgroeien (z.d) komt dit neer op 1 op 5 minderjarigen opgroeïend in een gezin met een inkomen onder de armoededrempel.

Bovendien is het belangrijk op te merken dat het armoederisico in stedelijke gebieden groter is dan op het platteland (Demeyer & Vandezande, 2016). Uit de 'Kinderarmoede-index voor gemeenten uit 2019' van het Agentschap Opgroeien blijkt bijvoorbeeld dat van alle kinderen die volgens deze index in armoede leven, 24.7% in de grootsteden en 17.1% in de centrumsteden leeft, t.o.v. 7.2% op het platteland (Agentschap Opgroeien, z.d.). Uit een ander onderzoek uit 2021 uitgevoerd door Kind en Gezin blijkt dat het risico op kinderarmoede groter is in Vlaamse steden dan op het platteland. In 2021 bedroeg het aandeel minderjarigen in armoede in Vlaanderen 11.6%, maar in steden als Antwerpen en Gent lag dat aandeel hoger, respectievelijk op 22.6% en 18.7% (Kind en gezin, 2022). In de plattelandsgemeente Alveringem bijvoorbeeld, was het aandeel minderjarigen in armoede dan weer slechts 5.6% (Kind en gezin, 2022). De oorzaken van deze stedelijke armoede zijn divers, maar er wordt

vaak verwezen naar hoge woonkosten, moeilijkere toegang tot werk, een grotere diversiteit aan mensen en culturen, en een zwakkere sociale cohesie in sommige wijken (Decoster & Vandenbroucke, 2020). Deze vergrote concentratie aan risicofactoren bevat bovendien de risico's die betrekking hebben op het al dan niet hebben van een migratieverleden (Demeyer & Vandezande, 2016).

c) Impact en gevolgen van kinderarmoede

Armoede heeft een diepgaande invloed op verschillende aspecten van het leven van kinderen. Vooreerst wordt armoede gezien als een specifieke verschijningsvorm van *sociale uitsluiting* (Ferragina et al., 2013). Mensen in armoede worden beperkt in hun mogelijkheden om hun basisbehoeften te vervullen, zoals het betalen van huur, voedsel en gezondheidszorg, en worden daardoor uitgesloten van volledige deelname aan de samenleving (Vranken, 2016). De EU-SILC enquête bevestigt dit door aan te tonen dat opgroeien in een gezin met een inkomen onder de armoededrempel een grote impact heeft op de *sociale en materiële deprivatie* van kinderen. Onder de 18 jaar leeft 1 op 5 kinderen bijvoorbeeld in een gezin dat geen onverwachte uitgaven van €1.100 aankan, of 15% van de kinderen kan geen week buitenhuis op vakantie (Agentschap Opgroeien, z.d.). Daarnaast houdt dit armoedepercentage in dat 1 op 10 kinderen niet op regelmatige basis aan georganiseerde vrijetijdsactiviteiten kan deelnemen, dat 9% van de kinderen versleten kledij niet kan vervangen door nieuwe kledij en dat 3% van de kinderen niet over twee paar schoenen in goede staat beschikt (Agentschap Opgroeien, z.d.).

Naast het risico op sociale uitsluiting, heeft armoede een negatief effect op de ontwikkeling en gezondheid van kinderen. Dit kan verschillende oorzaken hebben, zoals onvoldoende toegang tot gezondheidszorg, slechte huisvesting, onvoldoende gezonde voeding, stress en een beperkte toegang tot onderwijs en vrijetijdsbesteding (Gupta et al., 2007). Hierdoor hebben kinderen uit arme gezinnen een verhoogd risico op ontwikkelingsvertraging en gezondheidsproblemen zoals obesitas, astma en psychosociale problemen, zo blijkt uit een studie van het Nederlandse Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP, 2018). Ook een onderzoek van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid in België toonde aan dat kinderen uit arme gezinnen een verhoogd risico hebben op een lager geboortegewicht en mentale en emotionele problemen (WIV-ISP, 2019).

Tot slot blijkt uit onderzoek van Haudenhuyse dat personen die zich op een aantal domeinen in een kwetsbare positie bevinden, in beduidend mindere mate aan sport doen dan anderen (Haudenhuyse et al., 2014). Het onderzoek werd uitgevoerd aan de hand van een specifiek sportproject in Vlaanderen, waarbij in-depth en focusgroepinterviews werden gehouden met deelnemers, coaches en sleutelgetuigen. Hierdoor werden inzichten verkregen in hoe sport wordt georganiseerd en ervaren door sociaal kwetsbare jongeren, met de nadruk op de rol

van socio-pedagogische benaderingen en cultureel kapitaal (Haudenhuyse et al., 2014). Mensen die moeilijker rondkomen kunnen zo in verband worden gebracht met een beduidend lagere sportparticipatiegraad (Lievens, 2015).

1.2.2. Sportparticipatie bij kinderen in armoede

a) Begripsafbakening

In dit onderzoek wordt de focus gelegd op de sportparticipatie van kinderen tussen 5 en 12 jaar binnen het georganiseerd sportaanbod in Vlaanderen. Sportparticipatie in georganiseerd verband of met andere woorden in clubverband wordt hierbij gezien als een mogelijke vrijetijdsbesteding, waaraan kinderen vrijwillig participeren, en waarbij de nadruk ligt op ontspanning, plezier en zelfontplooiing (Departement cultuur, jeugd en media, 2014). Vrije tijd kan onderverdeeld worden in gestructureerde en ongestructureerde vrijetijdsbesteding. Gestructureerde tijd is vooraf afgebakend, heeft een vastomlijnd doel en een duidelijk patroon. Ongestructureerde tijd, ook wel 'viertijd' genoemd, is tijd die kinderen bijvoorbeeld zelf kunnen beheren, het is tijd die open en niet afgebakend is (Spinney & Millward, 2010). Met georganiseerd sporten wordt het niet-professioneel beoefenen van een sport, gepland of structureel, in een sportclub die lid is van een erkende sportfederatie, bedoeld (Vlaamse Sportfederatie, 2021). Het georganiseerd sportlandschap in Vlaanderen (2019) is met 71 sportfederaties, 18.500 clubs en meer dan 1.4 miljoen sporters sterk verankerd in onze samenleving (Vlaamse Sportfederatie, 2021).

b) Cijfers

De participatiesurvey van de Vlaamse overheid toont aan dat in 2022, 66.7% van de kinderen (-12 jaar) in georganiseerd verband aan sport doet in Vlaanderen (*PaS 2022, z.d.*). Dit onderzoek, dat elke vijf jaar wordt uitgevoerd, peilt naar de deelname aan cultuur, sport en andere vrijetijdsactiviteiten in Vlaanderen. Bovendien is georganiseerde sport de populairste vrijetijdsbesteding bij kinderen en jongeren (Bean et al., 2018). Toch tonen verschillende onderzoeken aan dat kinderen in armoede minder vaak deelnemen aan sportactiviteiten dan kinderen uit gezinnen zonder financiële problemen. Zo blijkt uit de Gezondheidsenquête van 2018 dat 72% van de kinderen uit gezinnen met een hoger inkomen deelneemt aan sportactiviteiten, terwijl dit bij kinderen uit gezinnen met een lager inkomen slechts 43% is (Drieskens, 2019). Bovendien blijkt dat kinderen die opgroeien in een gezin met een lagere economische status (SES) tot 44% minder kans maken om lid te worden van een sportclub (Vandermeerschen et al. 2015). Daarnaast werd aangetoond dat huishoudens die met economische problemen kampen, als eerste bezuinigen op uitgaven die betrekking hebben op vrijetijdsbesteding (Deutsch et al., 2015). Kortom, kinderen opgroeiend in armoede participeren minder aan het sportaanbod waarbij het gebrek aan middelen, met andere

woorden de financiële drempel, een grote rol speelt. (Vandermeersch en al., 2017; Cairney et al. 2015).

c) Belang van sport

Deelname aan vrijetijdsbesteding heeft nochtans verschillende voordelen die het welzijn van individuen verbeteren en een grote meerwaarde bieden op de ontwikkeling van kinderen. Algemeen wordt aangenomen dat vrijetijdsbesteding het welzijn verbetert en voordelen biedt die variëren van gezondheidsbevordering tot de versterking van sociaal kapitaal (Vandermeersch en al., 2017). Onderzoek toont aan dat participatie aan vrijetijdsactiviteiten een positief effect heeft op het zelfvertrouwen, het netwerk en welbevinden van personen in armoede (Briels & Vanhauwaert, 2017, p. 199). Uit het vergelijken van deelname en niet-deelname aan vrijetijdsactiviteiten blijkt bovendien dat deelname in verband kan worden gebracht met hogere onderwijsambities en betere prestaties, minder probleemgedrag, bevordering van de sociale en persoonlijke ontwikkeling en positieve psychologische resultaten (Beyens, 2021).

Participatie aan vrijetijdsactiviteiten is één van de instrumenten om jongeren te betrekken bij de samenleving en de kloof tussen een kansarme en kansrijke jeugd te verkleinen (Guiaux, 2011). Vrijetijdsbesteding kan een verademing zijn voor kinderen en jongeren die opgroeien in een armoedesituatie, aangezien de activiteiten de armoede tijdelijk op de achtergrond kunnen plaatsen (De Visscher, 2019). Door stressfactoren en ingrijpende gebeurtenissen brengt leven in armoede regelmatig psychosociale problemen, zoals een lager zelfbeeld of een lagere inschatting van zelfeffectiviteit, met zich mee (Nols, 2018; Beyens, 2021). Deelnemen aan het georganiseerd vrijetijdsaanbod kan deze spiraal van armoede doorbreken, door ervoor te zorgen dat men de dagdagelijkse stress even achterwege kan laten en de eigen talenten en competenties kan ontdekken (De Visscher, 2019; Beyens, 2021).

Specifiek wat betreft georganiseerde jeugdsport, speelt clubsport een belangrijke rol in het behouden van betrokkenheid bij fysieke activiteit (Murphy et al., 2016). Hoe vaker men deelneemt aan georganiseerde sport op jonge leeftijd (9-18 jaar), hoe beter de latere fysieke activiteitsniveaus (Ricour et al., 2020). Naast de fysieke voordelen van deelname aan sport, kan participatie in en sportclub het sociale, intellectuele en emotionele kapitaal van kinderen vergroten (Ricour et al., 2020). Sport draagt bij aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden, zelfontwikkeling, het aangaan van relaties met leeftijdsgenoten en volwassenen, betere concentratie, verhoogd zelfvertrouwen en minder angsten en mentale problemen (Ricour et al., 2020). Kortom, sportparticipatie bij kinderen heeft niet alleen positieve effecten op de fysieke gezondheid, maar kan bijdragen aan een breder welzijn.

d) Democratisering van sport

Uit de voorgaande paragrafen wordt duidelijk dat kinderen opgroeiend in armoede verschillende drempels ondervinden om (blijvend) te participeren aan het georganiseerd sportaanbod. Gebrek aan financiële middelen is vaak de grootste oorzaak van een verminderde deelname (Beyens, 2021). Enerzijds is de kostprijs van activiteiten voor gezinnen in armoede te hoog, anderzijds zijn de middelen waarover een gezin beschikt beperkt en heeft men het geld eerder nodig voor levensnoodzakelijke dingen (Leye, 2009). Gezinnen in armoede beschikken vaak niet over de mogelijkheid om vrijetijdsbesteding als een prioriteit te beschouwen. Democratisering van sport kan ertoe bijdragen deze (financiële) drempels weg te werken of te verkleinen, aangezien het een proces is waarbij de toegang tot sport en de mogelijkheid tot deelname aan sportactiviteiten wordt vergroot en verbreed (Publications Office of the European Union, 2022). Het kan worden gezien als een vorm van sociale rechtvaardigheid die de voordelen van sport op gezondheid, welzijn en sociale cohesie, zoals hierboven vermeld, toegankelijk probeert te maken voor een groter aantal mensen en zo de kloof tussen verschillende bevolkingsgroepen probeert te verkleinen (Publications Office of the European Union, 2022). Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat er meer sportfaciliteiten en -programma's beschikbaar worden gesteld voor mensen uit verschillende sociaaleconomische achtergronden, leeftijdsgroepen en culturele achtergronden.

Een voorbeeld van democratisering van sport kan in Vlaanderen teruggevonden worden in het 'sport voor allen'-beleid dat sinds de jaren '70 wordt gevoerd. Volgens dit beleid dient sport een recht te zijn voor iedereen, zonder uitsluiting of discriminatie (Departement cultuur, jeugd en media, 2014). Het concept heeft betrekking op een alomvattend sportbeleid dat ernaar streeft het gunstige effect van sport op de gezondheid en de sociale, educatieve en culturele ontwikkeling uit te breiden tot alle geldingen van de gemeenschap" (Vandermeerschen & Scheerder, 2017). In Vlaanderen investeert het beleid bovendien expliciet in het faciliteren van sportdeelname van mensen in een achterstandspositie, waaronder mensen in armoede.

Toch blijkt uit de literatuur dat het 'Sport voor Allen' het beleid in de praktijk zijn doelstelling nog niet gerealiseerd heeft. Ten eerste vergt inclusie aanzienlijke inspanningen voor organisaties. Zo is het bijvoorbeeld vaak niet eenvoudig om kwetsbare groepen te bereiken. Onderzoek van Waring en Mason (2010) wijst hierbij op het feit dat het simpelweg aanbieden van sportmogelijkheden en ervan uitgaan dat mensen de weg wel zullen vinden, niet volstaat. Of zoals scherp geformuleerd wordt door een van de geïnterviewde in hun studie "you can't just include individuals by not excluding" (p.522). Ten tweede bestaat er een grote kloof tussen de omvattende visie op armoede uit de literatuur en het beleid dat wordt gevoerd op lokaal niveau. In sommige gemeenten in Vlaanderen bijvoorbeeld, is er een gebrek aan bewustzijn rond armoede (Vandermeerschen & Scheerder, 2017). Bewustwording van dit sociaal probleem, en van de moeilijkheden voor participatie die het met zich meebrengt, is

een noodzakelijke voorwaarde voor het nemen van initiatieven ten behoeve van sociale inclusie (Vandermeersch & Scheerder, 2017). Tot op heden ontbreekt het bij sportaanbieders nog steeds aan de nodige kennis en deskundigheid om mensen in armoede effectief te kunnen benaderen (Haudenhuyse, 2019). Om hieraan tegemoet te komen, wordt onder andere een betere samenwerking tussen lokale besturen zoals OCMW's, en eventuele andere potentiële partners uit de sociale sector, aangeraden (Vandermeersch & Scheerder, 2017). Democratisering van sport is een continue proces, waardoor steeds bijkomende inspanningen zullen moeten worden getroffen om een inclusiever sportaanbod te realiseren (Allen et al., 2016). Een goede samenwerking met sociale organisaties lijkt alvast een essentiële eerste stap naar een 'sport voor allen' realiteit (Vandermeersch & Scheerder, 2017).

1.2.3. Materiële drempel verlagen

Om effectief een inclusiever georganiseerd sportaanbod te bekomen, moet er worden ingezet op het verlagen en wegwerken van participatiedrempels voor kinderen in armoede. Dit is essentieel aangezien voor bepaalde doelgroepen de uitgaven aan sport een hinderpaal zijn om te (beginnen met) sporten (Scheerder et al., 2015). Wanneer er wordt gekeken naar de financiële drempel is het daarbij vooreerst interessant een beter inzicht te verkrijgen op het totale kostenplaatje en uitgavenpatroon dat gepaard gaat met sportbeoefening. Uit onderzoek in Vlaanderen blijkt dat het totale bedrag dat mensen in 2014 gemiddeld aan sportbeoefening uitgaven, €548 per sporter bedroeg (Scheerder et al., 2015). Naast de uitgaven, zoals bijvoorbeeld aan het lidgeld (18% of €129) en aan voeding en drank (25% of €136), gaat het grootste deel naar sportkledij en materiaal, samen goed voor 44% of €237 (Scheerder et al., 2015) (**zie figuur 1**). Uit deze gegevens blijkt dat de betaalbaarheid van sport verder gaat dan de kosten van het inschrijvingsgeld, meer nog dat de materiële kost, kledij en materiaal samen, gemiddeld bijna dubbel zo groot is dan de prijs van het lidgeld. Deze zogenaamde verdoken kosten kunnen de kostprijs van sport voor gezinnen in armoede sterk doen oplopen (Leye, 2009). Voor sommige ouders zijn die kosten net de drempel om hun kinderen naar de sportclub te sturen of hen daar te houden (Haudenhuyse et al., 2014).

Totale uitgaven p.p. / jaar	100%	€548
Indirecte kosten (bv. voeding en drank)	25%	€136
Kledij	24%	€129
Sportmateriaal	20%	€108
Lidgeld	18%	€98
Toegang	10%	€57
Begeleiding	4%	€21

Figuur 1. Grootte van de uitgavenposten ten opzichte van de totale uitgaven (Scheerder et al., 2015)

Daarenboven is het interessant het uitgavepatroon uitgebreider te bekijken voor de geïnccludeerde sporttakken binnen dit onderzoek (**zie figuur 2**). Uit de BMS 43 Studie van de KU Leuven valt op dat voor bepaalde sporten zoals voetbal en tennis de kostprijs van het materiaal (waarbij niet te verwarren opnieuw kledij, schoenen en materiaal wordt samengenomen) gemiddeld hoger liggen dan de kost van het lidgeld (Thibaut & Schreeder, 2017). Hierbij wordt de stelling uit figuur 1 bevestigd. Voor de overige drie sporten, gymnastiek, dans en zwemmen is dit echter niet het geval. Lidgeld is binnen deze sporten wel de grootste uitgavepost, toch valt op te merken dat de kostprijs van materiaal ook hier een aanzienlijk aandeel van de totale kost bedraagt, variërend van 22% tot 35%.

	Totaal	Lidgeld	Kledij	Schoenen	Materiaal	Kledij, schoenen en materiaal samen
Voetbal	€458	32%	16%	19%	1%	36%
Tennis	€439	26%	12%	10%	11%	33%
Gymnastiek	€236	44%	23%	3%	/	26%
Dans	€202	51%	14%	7%	14%	35%
Zwemmen	€186	44%	16%	1%	5%	22%

Figuur 2. Grootte van de uitgaveposten ten opzichte van de totale uitgaven per sporttak (Thibaut & Schreeder, 2017).

Wanneer wordt gekeken naar de financiële drempel ligt de focus in de literatuur en het beleid voornamelijk op het wegwerken of verkleinen van de kostprijs van het lid- of inschrijvingsgeld. Zoals bijvoorbeeld de UiTPAS, een initiatief gelanceerd in 2011 door CultuurNet Vlaanderen. Deze spaar-en voordelenpas voor vrijetijdsactiviteiten in Vlaanderen en Brussel biedt kortingen en voordelen aan bij deelname aan sport en cultuur (Publiq, z.d.). Er wordt getracht de drempel tot deelname aan vrijetijdsactiviteiten te verlagen en bijgevolg de participatie te verhogen. Dit wordt gedaan aan de hand van extra voordelen voor mensen met een laag inkomen, zoals een verhoogde korting op de deelnameprijs (Publiq, z.d.). Een ander voorbeeld kan gevonden worden in de verhoogde tegemoetkoming ten aanzien van het lidgeld dat kan verkregen worden via de mutualiteit waarmee gezinnen verbonden zijn. Gezinnen met een lager inkomen die in aanmerking komen voor een verhoogde tegemoetkoming kunnen op die manier tot 50% van het lidgeld terugbetaald krijgen door het ziekenfonds (Sport Vlaanderen, 2021). Het doel is om sportparticipatie toegankelijker te maken voor gezinnen in armoede en op die manier bij te dragen aan de gezondheid en het welzijn van deze gezinnen en hun kinderen (Sport Vlaanderen, 2021).

Initiatieven ter tegemoetkoming aan de materiële drempel (de kostprijs van kledij en materiaal) zijn echter moeilijker te vinden binnen de sportwereld. Voorbeelden van dergelijke acties om deze verdoken kosten te drukken, kunnen wel teruggevonden worden binnen het jeugdwerk in Vlaanderen. Scouts en gidsen Vlaanderen heeft zo bijvoorbeeld 'Scouting op

maat' in het leven geroepen (Scouts en gidsen Vlaanderen, z.d.). Leden die recht hebben op 'lidgeld op maat', krijgen op die manier eveneens een korting in de Hopper Winkel waar allerhande scouts materiaal tegen een lagere prijs kan worden aangekocht. Een ander voorbeeld betreft 'Chiro voor Chiro', waar aan de hand van een Chiro-fonds bestaande Chirogroepen een aanvraag kunnen doen om de financiële drempels van leden en leiding binnen hun groep te verkleinen (Chirojeugd Vlaanderen, z.d.). Er kan een aanvraag gedaan worden voor het opstarten van een tweedehandssysteem waar leden en leiding gratis, of tegen een lage prijs, Chirokleding kunnen lenen van de Chiro. Als ze uit de kleding zijn gegroeid, kunnen ze de items ruilen voor een groter exemplaar. Daarnaast kan eveneens reserve kleding worden aangekocht wanneer leden bijvoorbeeld niet genoeg kleren bijhebben voor een volledig kamp. Het systeem zit dermate in elkaar dat Chiro-groepen met een stevige(re) financiële pot elkaar kunnen steunen door een bijdrage aan het Chiro Voor Chiro-fonds te schenken (Chirojeugd Vlaanderen, z.d.).

Uit deze bevindingen blijkt de noodzaak van verder onderzoek naar het verlagen en wegnemen van participatiedrempels voor kinderen in armoede in het georganiseerde sportaanbod in Vlaanderen. Hoewel er reeds initiatieven worden ondernomen om financiële drempels te verkleinen, zoals kortingen op lidgeld en tegemoetkomingen via mutualiteiten, is er een beperkte aandacht voor de materiële drempels, met name de invloed van de kosten van sportkleding en -materiaal op de sportparticipatie. Deze verdoken kosten kunnen aanzienlijk zijn en mogelijk een significante barrière vormen voor gezinnen in armoede om hun kinderen naar de sportclub te laten gaan. Verdere onderzoeksinspanningen zijn vereist om inzicht te krijgen in het beleid dat sportclubs hanteren om deze drempels aan te pakken, evenals om mogelijke oplossingen te identificeren om deze materiële drempels te verlagen. Het uiteindelijke doel is het creëren van een inclusiever georganiseerd sportaanbod waarin alle kinderen, ongeacht hun financiële achtergrond, gelijke kansen hebben om te sporten en te profiteren van de voordelen die sport biedt.

1.3. Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van dit onderzoek is meer inzicht te verkrijgen in de materiële drempel voor kinderen (tussen 5 en 12 jaar) in armoede binnen het georganiseerd sportaanbod in Vlaanderen. Meer bepaald tracht dit onderzoek te achterhalen in welke mate er een materiële drempel is voor kinderen in armoede en welke maatregelen er in sportclubs genomen worden om aan deze drempel tegemoet te komen.

Hoofdonderzoeksvraag: Wat is de relatie tussen de materiële drempel en het georganiseerde sportaanbod in Vlaanderen voor lagereschoolkinderen die in armoede opgroeien?

Deelvragen:

- In welke mate is er volgens sportclubvertegenwoordigers uit Vlaanderen sprake van een materiële drempel voor lagereschoolkinderen die in armoede opgroeien?
- Welke maatregelen nemen sportclubs in Vlaanderen om de materiële drempel van het sportaanbod te verlagen?

DEEL 2: DATA EN METHODE

2.1. Survey

Om een antwoord te bieden op bovenstaande onderzoeksvragen werd een kwantitatief onderzoeksopzet gemaakt en werd er een online enquête ontwikkeld. Een digitale vragenlijst als dataverzamelmethode maakt het mogelijk om in een relatief kort tijdsbestek een snelle en hoge responsgraad te bereiken (Bryman, 2016). Bovendien ligt in vergelijking met individuele diepte-interviews het risico voor sociaal wenselijke antwoorden bij een online vragenlijst lager (Thibaut & Schreeder, 2017). Er werd geopteerd voor een vragenlijst met zo veel mogelijk gesloten vragen om de gestandaardiseerde afname te garanderen en het gebruiksgemak te verhogen (Bryman, 2016). Dit heeft echter tot gevolg dat er geen mogelijkheid bestaat om door te vragen en bovendien hebben de respondenten hierdoor zelf geen ruimte voor eigen inbreng (Baarda, 2014). Dit werd gecompenseerd door enkele open vragen toe te voegen, alsook een afsluitend gedeelte waar respondenten eventuele opmerkingen, aanvullingen of bemerkingen konden achterlaten.

De online enquête (zie bijlage D) bevat dertig zelfontwikkelde vragen, bestaande uit 25 gesloten en 5 open vragen, onderverdeeld in vijf luiken, die werden opgesteld op basis van de literatuurstudie. Het aantal daadwerkelijk in te vullen vragen verschilde per deelnemer, aangezien enkele vragen voorwaardelijk te beantwoorden waren afhankelijk van voorgaande antwoorden. Naast de verzameling van demografische gegevens in het eerste deel (1), wordt in het tweede deel (2) gepeild naar de aan- of afwezigheid van kinderen in armoede binnen de club. Hier werd onder andere de prijs van het inschrijvingsgeld bevestigd, alsook of er al dan niet gebruik wordt gemaakt van verschillende tarieven voor het lidgeld. Verder bevat dit onderdeel vragen die peilen naar het al dan niet voorkomen van terugbetalingsmogelijkheden, een afbetalingsplan en een armoedebeleid. In het derde luik (3) wordt er dieper ingegaan op het kernconcept, zijnde de 'materiële drempel', en het mogelijk voorkomen ervan binnen de werking van de organisatie. Hierbij wordt onder andere nagegaan wat de kostprijs bedraagt van het materiaal, in hoeverre deze prijs inbegrepen is in het lidgeld, hoe het materiaal wordt aangeboden en hoe de kosten worden gecommuniceerd. Het vierde deel (4) omvat vragen die peilen naar de mate waarin sportclubs voorzien in het opnieuw ter beschikking stellen van materiaal, bijvoorbeeld aan de hand van een tweedehandswinkel of soortgelijk concept. Het vijfde en laatste onderdeel (5) van de enquête omvat vragen die peilen naar de hindernissen in de club die het verlagen van de materiële drempel bemoeilijken, en met welke andere drempels kinderen binnen de werking al dan niet te kampen krijgen. Hiervoor wordt er verwezen naar de 9 b's van toegankelijkheid (Agentschap Integratie en Inburgering, z.d.). Hierbij werd eveneens aan de hand van een Likertschaal bevestigd hoe aanwezig (op een schaal van 1 tot 5) de respondenten de materiële drempel achten ten aanzien van deze

eventuele andere drempels. Dit onderdeel werd afgesloten met twee afsluitende open vragen waarin de respondenten alternatieve ideeën, bedenkingen of vragen konden neerschrijven.

De volledige vragenlijst werd afgetoetst met mijn promotor, de masterproefbegeleider bij Sportpret VZW en bij twee kennissen, beiden werkzaam binnen een sportclub als bestuurslid, respectievelijk als voorzitter van een zwemvereniging en als jeugdverantwoordelijke binnen een voetbalclub. Naar aanleiding van deze feedback werden onder andere bepaalde vragen aangepast, zoals bij onduidelijkheid of wanneer werd aangegeven dat er geen eenduidig, sluitend antwoord kon worden gegeven. Bovendien werden verschillende vragen weggelaten, enerzijds omdat ze als niet relevant werden beschouwd als antwoord op de onderzoeksvragen, anderzijds om de duur en lengte van de enquête zo veel mogelijk in te perken. Hierna werd de enquête nogmaals voorgelegd aan de verantwoordelijke binnen Sportpret VZW totdat geen nieuwe opmerkingen meer werden toegevoegd. De enquête werd gedigitaliseerd via Qualtrics XM en verstuurd naar de respondenten per e-mail met daarin een URL-link of QR code verwijzend naar de survey. Bovendien werd zowel via e-mail als in het begin van de enquête een informatiebrief (zie bijlage C) toegevoegd waarin de opzet, het doel en de methode van het onderzoek aan de respondenten werd meegedeeld opdat zij voldoende geïnformeerd aan de bevraging konden starten (Bryman, 2016). Hierna, voorafgaand aan de bevraging kregen de respondenten een geïnformeerde toestemming (zie bijlage B) te zien waarbij enkel bij akkoord effectief kon worden overgegaan tot de start van de enquête.

2.2. Respondenten

De doelgroep voor de deze enquête waren Vlaamse sportclubs, waarbij vooreerst, aan de hand van een geproportioneerde, gestratificeerde steekproef de vijf meest beoefende sporten door kinderen (tussen 5 dan 12 jaar) in Vlaanderen werden geselecteerd (Bryman, 2016). De focus ligt hierbij op Vlaanderen aangezien de departementen cultuur, jeugd en sport binnen België vallen onder de afzonderlijke verantwoordelijkheid van de gemeenschappen, wat betekent dat op dit niveau de beleidslijnen worden uitgezet (Vandermeersch & Scheerder, 2017). Het onderzoeken van Vlaanderen en haar provincies is bovendien interessant omdat uit de praktijk blijkt dat er grote verschillen kunnen bestaan tussen gemeenten onderling wanneer het gaat over een inclusief sportbeleid (Bozek, 2016). Vanwege het regionale karakter van het onderzoek werden de enquêtes uitsluitend afgenomen in het Nederlands.

Op basis van data van Sport Vlaanderen (2022) betreffende het ledenaantal werden, naar verhouding binnen de populatie, de volgende vijf sporten bekomen: voetbal, gymnastiek, zwemmen, tennis en dansen. In 2021 telde het Vlaamse Gewest ($n=$) 6442 sportclubs binnen deze vijf sporten met een aanbod voor kinderen jonger dan 12 jaar (*Aantal sportclubs, z.d.*). Naar verhouding werd getracht 68 enquêtes af te nemen bij voetbalclubs in Vlaanderen, 51

bij turnclubs, 29 bij zwemclubs, 25 bij tennisclubs en ten slotte 21 bij dansverenigingen. Hierbij wordt de grootte van de sporttak, de populariteit van de sport, niet vergeten. Ter verduidelijking doelt 'sportclub' binnen deze statistiek op een organisatie die is aangesloten bij een erkende of gesubsidieerde Vlaamse sportfederatie en waar sporters, clubbestuurders of trainers worden doorgegeven bij de jaarlijkse ledenaangifte (*Metadata: Aantal sportclubs, z.d.*). Met een totale populatieomvang ($n=$) van 6442 clubs, een betrouwbaarheidsinterval van 95% en een foutenmarge van 7%, komt dit zo neer op een steekproefomvang van $N=191$.

Binnen de uiteindelijk geselecteerde organisaties werd idealiter respondenten gezocht die een functie aannemen binnen het bestuur van de club, zoals een voorzitter of (sportief)verantwoordelijke. Dit is van belang voor dit onderzoek om een zicht te krijgen op het beleid dat wordt gevoerd binnen de eigen sportclub, de federatie en de gemeente waarin ze actief zijn. Bovendien werden binnen de organisaties eveneens trainers bevraagd naar hun ervaringen en kennis over de materiële drempel binnen de werking. Hun perspectief kan eveneens een meerwaarde zijn voor dit onderzoek aangezien zij in nauwer contact staan met de leden en de ouders, en daardoor eventueel een ander zicht hebben op de problematiek.

Voor de respondentenwerving werd vooreerst getracht samen te werken met de vijf sportfederaties van de geselecteerde sporten. Aan de hand van telefonisch contact werd afgetoetst of de betreffende federaties al dan niet interesse vertoonden in een medewerking aan het onderzoek door middel van de verspreiding van de enquêtes binnen hun ledennetwerk. Drie van de vijf federaties, met name Gymfederatie Vlaanderen, Tennis Vlaanderen en Danssport Vlaanderen waren hiertoe bereid. Zij hebben de enquête via hun website en nieuwsbrief onder de aangesloten sportclubs gedeeld. Wat betreft de overige twee federaties, met name Voetbal Vlaanderen en Zwemfederatie Vlaanderen, werd uitsluitend gebruik gemaakt van de informatie die te vinden is op de websites van de federaties. Voor alle betreffende sporten, los van een medewerking van de federaties, werd aansluitend een oplijsting gemaakt van alle mailadressen van de aangesloten verenigingen binnen elke sporttak binnen elke provincie in Vlaanderen. Naar elk van hen werd tenslotte een e-mail verstuurd met daarin een uitnodiging om deel te nemen aan de enquête. Hierbij werd opnieuw getracht rekening te houden met de verhouding van de grootte van de sport binnen de populatie. In totaal werden over de verschillende sporten heen 1731 clubs gecontacteerd. Er werden twee herinneringsmails gestuurd, met een interval van vier weken voor de eerste herinnering en een van zes weken voor de tweede herinnering.

In totaal namen er respondenten uit ($N=$) 234 sportclubs deel aan dit onderzoek, waarvan 53 enquêtes werden afgenomen bij voetbalclubs, 86 bij turnclubs, 14 bij zwemclubs, 36 bij tennisclubs en ten slotte 45 bij dansverenigingen (**weergegeven in figuur 3**). Het is van belang hierbij te vermelden dat eveneens onvolledig ingevulde enquêtes ($N= 23$) in het onderzoek werden opgenomen, aangezien de vragenlijst bestaat uit verschillende onderdelen die los van elkaar geanalyseerd konden worden. Van de dertig vragen verschilden het

daadwerkelijke aantal in te vullen vragen per deelnemer, aangezien enkele vragen voorwaardelijk te beantwoorden waren afhankelijk van voorgaande antwoorden. De hogere responsgraad wat betreft turn-, dans- en tennisclubs kan verklaard worden door de medewerking in de verspreiding van de enquête door de betrokken sportfederaties. De responsgraad is hoger bij de sportclubs die via de federaties werden geïnformeerd, wat bewijst dat de samenwerking duidelijke onderzoeksmatige voordelen met zich meebrengt. De enquête werd online afgenomen van 15/03/2023 tot en met 30/04/2023. De totale vragenlijst nam gemiddeld 14 minuten in beslag. De kortste enquête duurde 4 minuten, de langste 31 minuten.

Het merendeel van de respondenten ($N=90$) die de enquête hebben ingevuld, bekleedt de functie van voorzitter binnen de organisatie. Daarnaast hebben ook een aanzienlijk aantal respondenten de enquête ingevuld in de functie van secretaris ($N=61$), sportief verantwoordelijke ($N=24$) en penningmeester ($N=11$). Het overige aandeel betreft trainers ($N=6$), ondervoorzitters ($N=5$) en ten slotte de restcategorie 'andere' ($N=37$) **(weergegeven in figuur 4)**. Binnen deze restcategorie werden onder andere volgende functies aangegeven: Technisch Verantwoordelijke Jeugdopleiding, jeugdsportcoördinator, bestuurder, gerechtigd correspondent of een combinatie van verschillende functies.

	Vooropgestelde N	% naar populatiegrootte	N binnen de steekproef	% binnen de steekproef
Totaal	194	100%	234	100%
Voetbal	68	35%	53	22.65%
Gymnastiek	51	26%	86	36.75%
Zwemmen	29	15%	14	5.98%
Tennis	25	13%	36	15.38%
Dans	21	11%	45	19.23%

Figuur 3. Respons sportclubs per sporttak, gerangschikt naar grootte van de sport binnen de populatie

	%	N
Voorzitter	38.46%	90
Secretaris	26.07%	61
Andere	15.81%	37
Sportief verantwoordelijke	10.26%	24
Penningmeester	4.70%	11
Trainer	2.56%	6
Ondervoorzitter	2.14%	5

Figuur 4. Functies van respondenten binnen sportvereniging, naar grootte binnen de steekproef

2.3. Analyseprocedure

De statistische analyses werden uitgevoerd met behulp van IBM SPSS Statistics (versie 27). Voordat de gegevensanalyse plaatsvond, werden de verzamelde gegevens ingevoerd in SPSS 27 en gecontroleerd op eventuele fouten en ontbrekende waarden (missing values). Enkele variabelen werden opnieuw gecodeerd om ervoor te zorgen dat de waarden van alle variabelen in dezelfde richting wijzen. Voor deze aselecte steekproef werd gebruik gemaakt van de centrale limietstelling om aan te nemen dat de data een normale verdeling volgt. Dit is gerechtvaardigd vanwege de voldoende grote steekproefgrootte, waarbij de voorwaarde van $n \geq 100$ werd overschreden (Bryman, 2016). Bovendien voldoet de steekproef aan de voorwaarden van onafhankelijkheid en identiek verdeelde willekeurige variabelen, evenals een eindige variantie in de populatieverdeling, wat verdere ondersteuning biedt voor het gebruik van de centrale limietstelling (Bryman, 2016). Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, werden de gegevens onderworpen aan verschillende bivariate analyses, waarbij de relaties tussen twee variabelen werden onderzocht. Deze analyses werden uitgevoerd volgens de methoden beschreven in het werk van Field (2013). Een overzicht van de analyses is terug te vinden in **tabel 1**. Naast bivariate analyses werden ook beschrijvende statistieken gebruikt om de kenmerken en eigenschappen van de gegevensset te onderzoeken. Dit gaf inzicht in de centrale tendens (gemiddelde en mediaan) en de variabiliteit (standaarddeviatie) van de variabelen (Baarda et al., 2015).

Om de eerste onderzoeksvraag (3.1.), namelijk 'In welke mate is er volgens sportclubs een materiële drempel voor lagereschoolkinderen in armoede binnen het georganiseerd sportaanbod in Vlaanderen?', te beantwoorden, werden bivariate analyses en associatiematen gebruikt, die afhankelijk waren van de meetschaal van de variabelen. Ten eerste werd het verband tussen de prijzen van zowel lidgeld als materiaal, van de verschillende sporten onderzocht. Hiervoor werd vooreerst een One Way ANOVA-test uitgeprobeerd, aangezien de variabelen enerzijds van nominaal- (meer dan twee groepen) en anderzijds van ratio-niveau zijn. Echter, vanwege het niet voldoen aan de aanname van homogeniteit van varianties (p-waarde lager dan 0.05), is besloten om een Kruskal Wallis-test te gebruiken om de analyse uit te voeren. Vervolgens werd op ratio-niveau een Pearson correlatiecoëfficiënt berekend tussen de kostprijs van het lidgeld en de kostprijs van het materiaal. Daarnaast werd de relatie tussen de kostprijs van de sport en de prevalentie van materiële drempels onderzocht aan de hand van Spearman Rho's testen, zich bevindend op ordinaal en ratio-niveau. Ten slotte werd eveneens het verband onderzocht tussen de sporttak en de moeilijkheden die kinderen in armoede volgens sportclubs ervaren bij het aanschaffen van materiaal. Deze variabelen zijn enerzijds van nominaal niveau (meer dan twee groepen) en anderzijds van ordinaal niveau, waardoor een Kruskal Wallis test werd uitgevoerd.

Ter beantwoording van de tweede onderzoeksvraag (3.2.), die tot doel heeft de maatregelen en initiatieven binnen het georganiseerde sportaanbod in kaart te brengen, werden eveneens verschillende bivariate analyses gebruikt. Enerzijds is een Mann-Whitney-test gebruikt om het verband te onderzoeken tussen de variabele die de noodzaak van het nemen van initiatieven weergeeft en de variabele die de moeilijkheden rond het aanschaffen van materiaal bevroegt. Deze variabelen bevonden zich enerzijds op nominaal (twee groepen) en anderzijds op ordinaal meetniveau. Daarnaast is een tweede Mann-Whitney-test uitgevoerd om het verband te onderzoeken tussen de prevalentie van de materiële drempel en het al dan niet aanbieden van een tweedehandsconcept. Ook deze variabelen bevonden zich enerzijds op nominaal (twee groepen) en anderzijds op ordinaal niveau. Verder is een Chi-kwadraattoets gebruikt om de relatie te onderzoeken tussen de variabele die peilt naar de aanwezigheid van andere drempels en de variabele die peilt naar de noodzaak tot het nemen van initiatieven. Beide variabelen bevonden zich op nominaal meetniveau en bestonden uit slechts twee groepen, wat de keuze voor een Chi-kwadraattoets rechtvaardigt.

Ten slotte werd een Chi-kwadraattoets uitgevoerd om de relatie tussen de locatie van de club en de materiële drempel te onderzoeken. Hiermee kon worden bepaald of er een significant verband bestaat tussen de locatie van de club (grootstad versus platteland) en de aanwezigheid van materiële drempels, beide variabelen bevinden zich op nominaal meetniveau. Besluitend werd een Independent Samples T-test gebruikt om clubs met en zonder afbetalingsplan te vergelijken op basis van de grootte van de club. Deze parametrische toets is geschikt wanneer er twee onafhankelijke groepen op nominaal meetniveau worden vergeleken op een ratio-variabele, in dit geval de grootte van de club (Field, 2013).

Naast het uitvoeren van bivariate analyses werden bovendien de Text iQ en Crosstabs iQ tools van het Qualtrics XM-programma gebruikt om tekstuele gegevens te analyseren en patronen te ontdekken van de antwoorden op open vragen. Hierbij kan de frequentie van bepaalde woorden of thema's worden geïdentificeerd om zo inzicht te verkrijgen in de percepties en opvattingen van de respondenten (Qualtrics, n.d.). Deze benadering van gegevensanalyse biedt de mogelijkheid om een gedetailleerd en grondig begrip te verkrijgen van de verzamelde gegevens. Door gebruik te maken van statistische metingen en geavanceerde analysetools wordt getracht patronen, tendensen en verbanden te indentificeren. Dit draagt bij aan het beantwoorden van de onderzoeksvragen en het verkrijgen van waardevolle inzichten uit de gegevens.

DEEL 3: RESULTATEN

In de resultaten worden uitsluitend de uitgevoerde bivariate analyses met significante correlaties beschreven (zie **tabel 1**). De verschillende thema's, opgenomen in Tabel 1, zullen afzonderlijk in de volgende paragrafen worden beschreven.

	Significantie Correlaties	Uitgevoerde test	N	Resultaat	Df
3.1. Prevalentie materiële drempel	Kostprijs x sporttak	<i>Kruskall Wallis</i>	224	101.218***	4
		<i>Kruskall Wallis</i>	218	96.806***	4
	Kostprijs lidgeld x kostprijs materiaal	<i>Pearson Correlation</i>	218	0,311***	
	Kostprijs x aanwezigheid materiële drempel	<i>Spearman Rho's</i> <i>Spearman Rho's</i>	187 186	0.260*** 0.235***	
	Sporttak x aanwezigheid materiële drempel	<i>Kruskall Wallis</i>	187	22.952***	4
3.2. Maatregelen ter verlichting van de materiële drempel	Beleid clubs x aanwezigheid drempels	<i>Mann Whitney</i> <i>Mann Whitney</i> <i>Chi²</i>	156 183 135	-5.938*** -3.403*** 17.410***	
		<i>Chi²</i>	220	4.309*	1
	Locatie club x initiatieven materiële drempel				
	Grootte club x initiatieven drempels	<i>Independent samples T-test</i>	220 203	2.655** 1.750*	218 201

Note: * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$
Df: degrees of freedom (veiligheidsgraad)

Tabel 1: Overzicht van uitgevoerde bivariate analyses met significante correlaties

3.1. Prevalentie materiële drempel

Om de aanwezigheid van de materiële drempel in kaart te brengen werd aan de hand van de hypothese **“hoe duurder de sporttak, hoe hoger de materiële drempel”** getracht de eerste onderzoeksvraag: “In welke mate is er volgens sportclubvertegenwoordigers uit Vlaanderen sprake van een materiële drempel voor lagereschoolkinderen die in armoede opgroeien?” te beantwoorden. Hierbij werd onderzocht of er al dan niet een verband kan worden aangetoond enerzijds, tussen de kostprijs (van zowel het lidgeld als het materiaal) van de verschillende sporten onderling en anderzijds, tussen de kostprijs en de aanwezigheid van de materiële drempel.

Vooreerst worden de kosten van de verschillende sporten met elkaar vergeleken. Dit zowel voor de kost van de inschrijving als voor de kost van het materiaal. Hieruit blijkt dat er een verschil bestaat tussen de vijf sporten wat betreft de kosten van inschrijvingsgeld en de kosten van het materiaal. Deze verschillen zijn bovendien significant ((Kruskal-Wallistoets $\text{Chi}^2 = 101.218$; $\text{df}=4$; $p<0.001$) & (Kruskal-Wallistoets $\text{Chi}^2= 96.806$; $\text{df} = 4$; $p<0.001$)). De test toont aan dat voetbal ($N=53$) in beide gevallen de duurste sport is, met gemiddelde rangordescores van 170.06 en 169.90. De inschrijvingskosten voor deze sport bedragen gemiddeld tussen de €200 en €250, de materiaalkosten schommelen gemiddeld tussen €50 en €100.

Als de resultaten van de twee testen worden vergeleken, verschilt alleen tennis ($N=36$) opvallend in termen van kosten voor inschrijvingsgeld en materiaal. Het inschrijvingsgeld voor tennis is van de vijf betreffende sporten opvallend het laagst (gemiddelde kosten minder dan €50), met een gemiddelde rangordescore van 40.39, wat betekent dat het relatief minder kost in vergelijking met de andere sporten. Daarentegen is tennis de op één na duurste sport wat betreft materiaalkosten (gemiddelde kosten tussen €50 en €100), met een rangordescore van 134.18. Het gegeven dat een aanzienlijk aantal tennisclubs (15 van de 36) het lidgeld berekent voor een sportseizoen van acht maanden in plaats van een volledig (school)jaar kan een verklaring bieden voor de verschillen in gemiddelde uitgaven qua lidgeld. Dit specifieke lidmaatschapsbeleid kan leiden tot lagere gemiddelde uitgaven voor tennis, aangezien het lidgeld wordt berekend voor een kortere periode. Bovendien is het belangrijk te erkennen dat hoe kleiner het aantal respondenten is (in dit geval $N=36$), hoe groter de kans dat een outlier de gemiddelde uitgaven naar boven of beneden trekt. Dit betekent dat wanneer de steekproefomvang beperkt is, extreme waarden, zoals zeer hoge of zeer lage uitgaven, een grotere impact kunnen hebben op het berekende gemiddelde. Deze twee factoren samen, namelijk het lidmaatschapsbeleid van tennisclubs en de impact van outliers bij een kleinere steekproefomvang, kunnen bijdragen aan de verklaring van de gevonden verschillen in gemiddelde uitgaven binnen de context van het onderzoek (Thibaut & Schreeder, 2017). Voor

de andere sporten zijn de kosten voor inschrijving en materiaal per sport grotendeels vergelijkbaar.

Over het algemeen blijkt uit de bevraging dat bij het merendeel van de sportclubs (45%), kinderen geen specifiek materiaal nodig hebben om de sport te beoefenen en in vrijetijdskledij kunnen deelnemen. De sport kan worden uitgevoerd met het materiaal dat al is inbegrepen in de kostprijs van het lidmaatschap, waardoor er geen noodzaak is om specifieke kleding aan te schaffen voor het beoefenen van de sport. Dit betekent bovendien dat voor meer dan de helft (55%) van de bevroegde clubs wel sprake is van een extra materiaalkost. Hiervan geeft 21% van de sportclubs aan dat de gemiddelde materiaalkosten minder dan €50 bedragen. Bij 24% van de sportclubs ligt dit bedrag tussen de €50 en €100 euro, bij 8% tussen €100 en €150, en bij 3% boven de €150. Voetbal en tennis zijn de enige twee sporten waar de gemiddelde kostprijs van het materiaal zich bevindt tussen €50 en €100 euro en waar bovendien enkele clubs notie maken van een materiaalkost die hoger ligt dan €150. Vier voetbalclubs geven zelfs aan dat de meerprijs voor het materiaal tussen de €200 en €250 ligt. Voor de andere sporten ligt de gemiddelde prijs onder de €50.

Om te onderzoeken of er een verband bestaat tussen de kostprijs en de aanwezigheid van de materiële drempel, wordt vervolgens gekeken naar de correlatie tussen de kosten van het lidmaatschap en de kosten van het benodigde materiaal. Hiervoor werd een Pearson correlatietest uitgevoerd tussen het inschrijvingsgeld en de materiaalkosten. Hieruit blijkt dat er een significant, matig positief verband is tussen het inschrijvingsgeld en de kosten van het materiaal ($r(218) = 0.311$, $p < 0.001$). Dit betekent: hoe hoger het inschrijvingsgeld, hoe hoger de kosten voor het benodigde materiaal.

Bovendien kunnen significante verbanden worden vastgesteld tussen de materiaalkosten, inschrijvingskosten en de moeilijkheden die kinderen in armoede, volgens sportclubs, ondervinden bij het aanschaffen van materiaal. In de meerderheid van de gevallen (35%) geven clubs aan dat er zelden kinderen zijn die problemen ondervinden bij het aanschaffen van materiaal, 32% geeft zelfs aan dat dit nooit voorkomt. Dit geldt eveneens voor verschillende clubs met de hoogste kosten. Van de zes clubs (zich enkel bevindend binnen de sporttakken tennis en voetbal) waarvan de materiaalkosten meer dan 150 euro bedragen, geven vier ervan bijvoorbeeld aan dat er zelden sprake is van kinderen die moeilijkheden ondervinden bij het aanschaffen van materiaal. Daarnaast meldt 20% van de organisaties dat dit af en toe voorkomt en is er nog een 12% dat aangeeft geen zicht te hebben op de moeilijkheden die kinderen ondervinden. Uit de Spearman Rho- testen blijkt dat zowel de materiaalkosten als de inschrijvingskosten matig positief correleren met de mate van moeilijkheden die worden ervaren bij het verkrijgen van het benodigde materiaal. Zowel wat betreft de materiaalkosten (Spearman ρ 's = 0.235, $p=0.001$; $N= 186$), als het inschrijvingsgeld (Spearman ρ 's=0.260, $p<0.001$; $N=187$), betekent dit dat hoe hoger de kost is, des te meer moeilijkheden kinderen in armoede volgens sportclubs ondervinden bij

het aanschaffen van materiaal. Omgekeerd geldt dus ook dat een verlaging van de kosten ertoe kan bijdragen de materiële drempel te verlagen.

Tot nu toe is geconstateerd dat er significante verschillen bestaan tussen de prijzen van de bevraagde sporten, en daarnaast is er ook een verband gelegd tussen deze prijzen (materiaal en lidgeld) en de moeilijkheden die kinderen in armoede ondervinden bij het aanschaffen van materiaal. Bovendien is er een Kruskal-Wallis-test uitgevoerd om het verband tussen de sporttak en de moeilijkheden die kinderen in armoede volgens sportclubs ervaren bij het verkrijgen van materiaal, te onderzoeken. Deze test toont tevens aan dat er een verband bestaat tussen de sporttak en de aanwezigheid van de materiële drempel. Uit het onderzoek blijkt dat sportclubs aangeven dat kinderen de meeste moeilijkheden ondervinden bij voetbal en de minste bij zwemmen, hoe hoger de gemiddelde rangordescore, hoe meer moeilijkheden worden ondervonden. Deze verschillen zijn significant (Kruskal-Wallistoets $\chi^2 = 22.952$; $df = 4$; $p < 0.001$). De gemiddelde rangordescore voor voetbal ($n = 47$) is 119.18, voor dans ($n = 35$) 98.53, voor gymnastiek ($n = 73$) 86.23, voor tennis ($n = 23$) 77.80 en voor zwemmen ($n = 9$) 49.28.

3.2. Maatregelen ter verlaging van de materiële drempel

Ter beantwoording van de tweede onderzoeksvraag: "Welke maatregelen nemen sportclubs in Vlaanderen om de materiële drempel van het sportaanbod te verlagen?" blijkt vooreerst uit het onderzoek dat er een significant verband bestaat tussen het beleid dat binnen sportclubs wordt gevoerd, en de aan- of afwezigheid van materiële drempels. De resultaten van de Mann-Whitney-test laten zien dat clubs die in grotere mate ervaren dat kinderen moeilijkheden hebben bij het aanschaffen van materiaal, het noodzakelijker vinden om initiatieven te nemen ter verlichting van de materiële drempel, in vergelijking met clubs die in mindere mate ervaren dat kinderen moeilijkheden ondervinden. Met andere woorden, clubs die aangeven dat de materiële drempel minder aanwezig is, vinden het minder noodzakelijk om initiatieven te nemen. Dit verschil is statistisch significant ($Z^1 = -5.938$; $U^2 = 1453.500$; $p < 0.001$).

Om deze veronderstelling verder te onderbouwen, kan als voorbeeld het al dan niet aanbieden van een tweedehandsconcept nader worden bekeken. Uit de steekproef blijkt dat 45% van de clubs op een bepaalde manier gebruikt sportmateriaal verzamelt en opnieuw verkoopt of ter beschikking stelt voor andere leden (ter verduidelijking is deze 45% niet gelijk aan het

¹ **Betekenis Z-waarde:** Een Z-score geeft aan hoeveel standaarddeviaties een observatie van het gemiddelde af zit.

² **U-waarde:** verwijst naar de uitkomst van de Mann-Whitney toetsen

percentage dat hierboven werd gegeven voor het aandeel van de sportclubs waarbij kinderen geen specifiek materiaal nodig hebben om de sport te beoefenen). Specifiek gezien heeft 26% (N= 25) van deze clubs een tweedehandswinkeltje, 10% (N=10) beschikt over een uitleendienst en 6% (N=6) organiseert een ruilbeurs. Tweedehandswinkels komen het meeste voor bij turnclubs (N=13), gevolgd door voetbalclubs (N=8), dansverenigingen (N= 3) en ten slotte ook eenmaal bij zwembclubs (N=1). Een uitleendienst is dan weer het populairst bij tennisclubs (N=4), maar komt ook voor bij turnclubs (N=3), voetbalclubs (N=2) en eenmaal bij een dansvereniging. Van ruilbeurzen wordt enkel notie gemaakt bij voetbalclubs (N=4) en turnclubs (N=2). De overige 57% (N=55) van de clubs die materiaal heraanbieden, stelt dit voornamelijk beschikbaar op een informele manier zoals op trainingen of in de kantine van de club. Het overige merendeel van de bevraagde clubs heeft tot op heden echter nog geen tweedehandsbeleid waarbij gebruikt materiaal opnieuw voor de leden ter beschikking wordt gesteld. Enkel wat betreft voetbalclubs wordt op dit moment in meer dan de helft van de gevallen voorzien in een dergelijk tweedehandsbeleid. Uit de Mann-Whitney-test blijkt bovendien dat er een significant verschil bestaat tussen clubs die gebruikt materiaal opnieuw verzamelen en clubs die dat niet doen, wat betreft de mate waarin kinderen moeilijkheden ervaren bij het aanschaffen van materiaal ($Z = -3.403$; $U = 3042.500$; $p < 0.001$). Clubs die een tweedehandsconcept aanbieden, hebben een hogere gemiddelde rangordscore (104.28) en dus een grotere aanwezigheid van kinderen die volgens het sportbestuur materiële drempels ervaren. Aan de andere kant, hebben clubs die geen gebruikt materiaal opnieuw ter beschikking stellen een lagere gemiddelde rangordscore (79.31) en ervaren zij dus een lager aantal kinderen die kampen met materiële drempels binnen de club.

Uit de resultaten blijkt ook dat er een significant verschil bestaat tussen de aanwezigheid van andere drempels dan de materiële drempel en de noodzaak om initiatieven te nemen met betrekking tot deze drempels. Het merendeel van de clubs (54%, N=114) geeft aan dat er geen andere drempels aanwezig zijn binnen hun organisatie (N=26 bij voetbalclubs, N=48 bij turnclubs, N=8 bij zwemclubs, N=14 bij tennisclubs en N=18 bij dansverenigingen). Echter, een aanzienlijk deel van de clubs (22%, N= 47) meldt wel andere drempels binnen het georganiseerde sportbeleid die de deelname van kinderen in armoede bemoeilijken. Voornamelijk bij voetbal- (N= 15), turn-(N=17) en dansclubs (N=9) wordt melding gemaakt van andere drempels. Daarnaast geeft nog eens 24% (N=51) van de clubs aan geen inzicht te hebben in deze drempels (N=8 bij voetbalclubs, N=16 bij turnclubs, N=2 bij zwemclubs, N=12 bij tennisclubs en N=13 bij dansverenigingen). Onder de clubs die aangeven dat er andere drempels aanwezig zijn, behoren de meest voorkomende categorieën betaalbaarheid (21%), beschikbaarheid (20%), begripbaarheid (7%) en betrouwbaarheid (7%). Er wordt ook melding gemaakt van belemmeringen zoals taalbarrières, vervoersproblemen, gescheiden ouders en digitale hindernissen. Clubs die aangeven dat er andere drempels aanwezig zijn, vinden het noodzakelijker om initiatieven te nemen die de materiële drempel verlichten. Daarentegen vinden clubs die aangeven dat er geen andere drempels meer zijn, het minder noodzakelijk om initiatieven te ondernemen. Dit verschil is statistisch significant (χ^2 :

16.963; $df = 1$; $p < 0.001$). Uit de Chi-Square-test blijkt dat 83% van de clubs die aangeven dat er nog andere drempels binnen de club aanwezig zijn, het ook noodzakelijk vindt om initiatieven te nemen ter verlaging van de materiële drempel. Daarentegen geeft 91% van de clubs die het niet noodzakelijk vinden om initiatieven te nemen aan dat er geen andere drempels aanwezig zijn. Dit betekent dat slechts 9% van de clubs die andere drempels ervaren, het niet nodig vindt om extra initiatieven te nemen. Hieruit kan worden geconcludeerd dat clubs die zowel materiële als andere drempels ervaren binnen hun werking een grotere noodzaak zien om initiatieven te nemen om deze drempels te verlichten of weg te werken. Op basis van de bovengenoemde vastgelegde verbanden kan geconcludeerd worden dat er een correlatie is tussen (de noodzaak tot) het nemen van maatregelen en een grotere prevalentie van (materiële) drempels.

Naast het beleid dat binnen de clubs wordt gevoerd, is eveneens het verband tussen het type club en de aanwezigheid van de materiële drempel nagegaan. Een eerste pijler kan betrekking hebben op een mogelijke correlatie tussen de grootte van de club en de initiatieven die worden genomen t.a.v. (materiële) drempels. Zo is er een significant verband gevonden tussen de grootte van de club en het al dan niet hebben van een afbetalingsplan. Uit de Independent Samples T-test blijkt dat clubs met een afbetalingsplan gemiddeld genomen groter zijn dan clubs zonder afbetalingsplan. Het verschil in grootte tussen clubs met en zonder afbetalingsplan is statistisch significant ($t = 2.665$, $df = 218$; $p = 0.004$). De Levene's test voor gelijkheid van varianties toont aan dat de nulhypothese van gelijke varianties kan worden aanvaard ($p = 0.452$; $p > 0.05$). Dit betekent dat er een significant verschil bestaat in de grootte van de club op basis van het al dan niet hebben van een afbetalingsplan. Clubs met een afbetalingsplan ($M = 4.01$, $SD = 1.947$) zijn gemiddeld genomen groter dan clubs zonder afbetalingsplan ($M = 3.30$, $SD = 1.860$). Van de respondenten geeft 61% aan te beschikken over een afbetalingsplan.

Eveneens ten aanzien van het hebben van een armoedebeleid werd een significant verband gevonden met de grootte van de club ($t = 1.750$, $df = 201$, $p = 0.041$). De Levene's test voor gelijkheid van varianties toont aan dat de nulhypothese van gelijke varianties kan worden aanvaard ($p = 0.105$; $p > 0.05$). Dit betekent dat er een significant verschil bestaat in de grootte van de club op basis van het al dan niet hebben van een afbetalingsplan. Clubs met een armoedebeleid ($M = 4.16$, $SD = 2.098$) zijn gemiddeld genomen groter dan clubs zonder armoedebeleid ($M = 3.64$, $SD = 1.898$). In het algemeen blijkt uit de bevraging dat slechts 27% van de respondenten aangeeft een armoedebeleid te hebben binnen hun organisatie. Respondenten geven diverse redenen voor het niet hebben van een dergelijk beleid, zoals het ontbreken van vraag of onzekerheid over de juiste aanpak, waarbij benadrukt wordt dat elke situatie een individuele benadering vereist. Ten slotte is het van belang te vermelden dat ten aanzien van andere initiatieven, zoals beschikken over een tweedehandsconcept, er geen significant verband is met de grootte van de club ($t = 0.960$, $df = 206$, $p = 0.337$).

Een tweede peiler kan betrekking hebben op de locatie van de club. Binnen dit onderzoek wordt een significante correlatie gevonden tussen het hebben van een afbetalingsplan en de locatie van de club ($\chi^2 = 4.309$, $df = 1$, $p = 0.046$). Hiervoor werden vooreerst de vestigingen van de clubs opgesplitst in twee categorieën, zijnde gelokaliseerd op het platteland of in een van de dertien centrumsteden in Vlaanderen (Agentschap Binnenlands Bestuur, 2020). Vlaanderen telt dertien centrumsteden, met name de twee grootsteden Antwerpen en Gent en de elf regionale steden Aalst, Brugge, Genk, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas, Turnhout (Agentschap Binnenlands Bestuur, 2020). Uit de uitgevoerde Chi-kwadraat test blijkt dat van de clubs gevestigd op het platteland, 60% een afbetalingsplan heeft en 40% geen afbetalingsplan heeft. In tegenstelling hiermee heeft 78% van de clubs in centrumsteden een afbetalingsplan, terwijl slechts 23% dit niet heeft. Dit betekent dat van de clubs zonder armoedebeleid, 89% zich op het platteland bevindt en slechts 11% zich in een grootstedelijke context bevindt. Over het algemeen hebben clubs in centrumsteden dus vaker een afbetalingsplan dan clubs op het platteland (Chi-kwadraat = 2.314; vrijheidsgraden = 1; $p = 0.128$).

DEEL 4: DISCUSSIE EN CONCLUSIE

4.1. Bespreking

Concluderend kan op basis van de resultaten een antwoord worden geboden op de hoofdonderzoeksvraag: **“Wat is de relatie tussen de materiële drempel en het georganiseerde sportaanbod in Vlaanderen voor lagereschoolkinderen die in armoede opgroeien?”**. Vooreerst is een duidelijk verband aangetoond tussen de kostprijs van de sport en de prevalentie van de materiële drempel binnen de georganiseerde sportbeoefening. Naarmate de kosten voor inschrijving en benodigd materiaal stijgen, verhogen ook de drempels voor kinderen binnen het georganiseerd sportaanbod in Vlaanderen. Deze conclusie lijkt op het eerste zicht voor de hand te liggend, omdat dit suggereert dat het verlagen van kosten een logische oplossing is om de materiële drempels binnen het sportaanbod te verminderen. Bovendien impliceert dit dat sporten met hogere kosten over het algemeen gepaard gaan met een grotere aanwezigheid van drempels. Ondanks dit verband toont het onderzoek echter aan dat de overgrote meerderheid van de ondervraagde sportclubs zelden tot nooit melding maken van kinderen die moeilijkheden ondervinden bij het verkrijgen van sportmateriaal, ongeacht de kostprijs van de betreffende sport. Zelfs bij duurdere sporten, zoals in dit onderzoek tennis en voetbal, wordt in het merendeel van de gevallen aangegeven dat de materiële drempel zelden tot nooit aanwezig is binnen hun organisatie.

Een eerste mogelijke verklaring voor deze schijnbare tegenstrijdigheid kan gevonden worden in een gebrek aan bewustzijn bij sportaanbieders. Sportaanbieders lijken zich in dit onderzoek vaak niet bewust te zijn van de moeilijkheden die kinderen ondervinden bij het aanschaffen van materiaal, zo gaf een aanzienlijk aandeel van de respondenten aan geen zicht te hebben op de moeilijkheden die kinderen ondervinden, alsook geen idee te hebben over de mogelijke aanwezigheid van andere drempels binnen hun sportaanbod. Dit suggereert dat sommige sportorganisaties wellicht onvoldoende bekend zijn met de uitdagingen en behoeften van kinderen uit kansarme gezinnen, en zich daardoor niet bewust zijn van de materiële drempels die zij kunnen ervaren. Het feit dat meer dan 70% van de bevroegde sportclubs geen armoedebeleid heeft, wijst eveneens op een potentieel gebrek aan bewustzijn binnen sportclubs over de specifieke uitdagingen waarmee kinderen in armoede te maken hebben, aangezien dit impliceert dat zij mogelijk niet beseffen dat er behoefte is aan gerichte maatregelen. Deze aanname wordt ondersteund door eerdere bevindingen van (Haudenhuyse, 2019), die aangeeft dat het sportaanbieders nog steeds ontbreekt aan de nodige kennis en deskundigheid om mensen in armoede effectief te kunnen benaderen. Het vergroten van het bewustzijn onder sportclubbestuurders en vrijwilligers over de impact van financiële beperkingen op sportparticipatie kan helpen om de drempels beter te herkennen en aan te pakken, en zo de inclusiviteit en toegankelijkheid van georganiseerde sportactiviteiten voor kinderen uit kansarme gezinnen te bevorderen.

Bovendien kan het taboe en de schaamte die heerst rond armoede een mogelijke verklaring zijn voor de bevindingen. Armoede is een gevoelig onderwerp dat vaak verborgen blijft, en het kan voor ouders in armoede moeilijk zijn om de eerste stap te zetten om hulp te verkrijgen, aangezien dit gepaard gaat met gevoelens van minderwaardigheid en schaamte (Nols, 2018). Uit de resultaten bleek bijvoorbeeld dat, wanneer er initiatieven worden genomen, deze vaak beperkt blijven tot een individueel, informeel beleid, waarbij ouders vaak de eerste stap dienen te zetten om gebruik te maken van onder andere een tweedehandsconcept of armoedebeleid. Deze omstandigheden kunnen leiden tot een aanzienlijke drempel die mogelijks gepaard gaat met een onderschatting van het aandeel kinderen in financiële moeilijkheden en de drempels waarmee ze worden geconfronteerd.

Dit gegeven kan eveneens worden gelinkt aan bij de aangetoonde correlatie tussen de mate van moeilijkheden die kinderen ondervinden en de bereidheid van sportclubs om initiatieven te nemen. Clubs die een groter aantal drempels ervaren, en dus beschikken over een groter bewustzijn omtrent de aanwezigheid van drempels, zijn geneigd meer inspanningen te leveren om deze obstakels te verminderen. Deze bevindingen suggereren bovendien dat sportclubs waar meer kinderen met moeilijkheden participeren, een grotere noodzaak voelen om dergelijke maatregelen te nemen. Hierbij kan bovendien de omgekeerde redenering worden gemaakt, die aansluit bij het "Sport-voor-Allen" beleid dat in Vlaanderen wordt aangemoedigd. Het actief investeren in een beleid waarbij specifieke maatregelen en initiatieven worden genomen, bevordert de inclusiviteit van de club en draagt bij aan de

deelname van meer kwetsbare kinderen aan georganiseerd sportaanbod. Dit onderzoek bevestigt daarmee de literatuur die aantoont dat het creëren van een inclusief sportaanbod de toegankelijkheid vergroot (Vandermeersch & Scheerder, 2017).

Ten slotte bevestigt dit onderzoek dat er correlaties bestaan tussen het type sportclub en de aanwezigheid van materiële drempels. De bevindingen geven aan dat grotere sportclubs vaker proactieve stappen ondernemen, zoals het implementeren van afbetalingsplannen of het opzetten van een armoedebeleid. Deze trend kan worden verklaard door het feit dat deze clubs, vanwege hun omvang, over meer financiële en personele middelen beschikken, wat de mogelijkheden voor het initiëren van dergelijke maatregelen vergroot. Een vergelijkbaar patroon wordt waargenomen bij sportclubs in grootstedelijke gebieden, waar vaker afbetalingsplannen worden aangeboden in vergelijking met clubs op het platteland. Deze observatie sluit aan bij de bestaande literatuur die stelt dat het risico op armoede groter is in stedelijke gebieden dan op het platteland, wat resulteert in een verhoogde noodzaak voor proactieve initiatieven (Demeyer & Vandezande, 2016).

4.2. Beperkingen eigen onderzoek

Dit onderzoek kent enkele beperkingen waarvan de eerste de steekproefomvang van het uitgevoerde onderzoek betreft. Volgens de literatuur is het wenselijk om een foutenmarge van 5% aan te nemen voor een volledig representatief onderzoek (Field, 2017). Met een totale populatieomvang van ($n=$) 6442 clubs en een betrouwbaarheidsinterval van 95% zou dit, voor dit onderzoek, neerkomen op een steekproefomvang van ($N=$) 363. Echter, in dit onderzoek werden slechts ($N=$) 234 enquêtes afgenomen, wat niet voldoet aan de vereiste steekproefomvang en resulteert in een hogere foutenmarge van 7%.

Een tweede beperking heeft betrekking op de verdeling van de steekproef over de verschillende sporttakken binnen de populatie. In de methodologie van het onderzoek werd gestreefd naar een verdeling die overeenkomt met de proportionele grootte van de sporttakken in de populatie. Dit zou de representativiteit van de steekproef versterken. Helaas kon deze maatstaf slechts voor twee sporttakken, namelijk dansverenigingen en turnclubs, worden behaald. Voor zwemclubs ($N=14$), tennisclubs ($N= 36$) en voetbalclubs ($N=53$) was de respons lager, waardoor de verdeling van de steekproef niet volledig representatief is naar de werkelijke grootte en populariteit van deze sporttakken in de populatie. Als gevolg van deze beperkingen was het niet mogelijk om schalen te berekenen voor dit onderzoek, aangezien sommige items niet voldeden aan de eisen om te worden opgenomen in schalen, waarvoor een factorlading van >0.50 geldt (Field, 2017). Dit kan van invloed zijn op de validiteit en betrouwbaarheid van de bevindingen. Het is essentieel om deze beperkingen in overweging te nemen bij de interpretatie van de onderzoeksresultaten, aangezien ze de

generaliseerbaarheid en externe validiteit van het onderzoek kunnen beïnvloeden (Bryman, 2016).

Ten slotte beperkte dit onderzoek zich tot de focus op het perspectief van sportaanbieders, waarbij het standpunt van gezinnen met kinderen opgroeiend in armoede niet werd meegenomen of verder onderzocht. Dit is een van de nadelen van een uitsluitend kwantitatief onderzoek, aangezien het moeilijk is om diepgaand inzicht te krijgen in de achterliggende motieven, emoties en perspectieven van de betrokkenen (Baarda et al., 2015). Inzicht in de ervaringen van gezinnen met kinderen opgroeiend in armoede is van essentieel belang om een volledig beeld te krijgen van de materiële drempels die zij mogelijk ondervinden bij het betrekken van hun kinderen bij sportactiviteiten. Deze beperking kan resulteren in een onvolledig perspectief op de problemen waarmee deze gezinnen te maken hebben, en kan de interpretatie van de kwantitatieve gegevens beïnvloeden.

4.3. Onderzoeksaanbevelingen

Om aan bovenstaande beperkingen tegemoet te komen, kan vooreerst een mixed-method aanpak, met zowel kwantitatieve vragenlijsten als kwalitatieve interviews met de doelgroep, worden aangeraden voor toekomstig onderzoek. Dergelijke studie bestudeert, naast de bevindingen en aannames van de sportclubs eveneens het perspectief van mensen in een kwetsbare positie. Een vergelijkende analyse tussen deze twee perspectieven, waarbij de bevindingen vanuit dit onderzoek worden afgetoetst bij de doelgroep, kan eventuele discrepanties onthullen en kansen voor verbetering en betere afstemming tussen sportaanbieders en de doelgroep identificeren. Bovendien kan hierbij worden nagegaan hoe de materiële drempel wordt ervaren door gezinnen in armoede en hoe de bevindingen van beide partijen al dan niet overeenstemmen of tegenstrijdig zijn. Dergelijk onderzoek kan bijdragen aan het in kaart brengen en tegengaan van het bovenvermelde gebrek aan bewustzijn rond armoede binnen de organisaties. Door kwalitatieve inzichten te combineren met kwantitatieve data, kan een meer holistisch beeld van het onderwerp ontstaan en kunnen beleidsaanbevelingen beter worden geïnformeerd (Baarda et al., 2015). Dit kan leiden tot een grondiger begrip van de impact van materiële drempels op sportbeoefening van lagere schoolkinderen in armoede.

Om dit inzicht verder te vergroten, wordt aanbevolen om een grootschaliger onderzoek uit te voeren dat niet alleen beperkt blijft tot Vlaanderen, maar zich uitstrekt over heel België. Bovendien zou het onderzoek kunnen worden uitgebreid naar een breder scala aan sporten, zich niet beperkend tot de vijf meest beoefende sporten door lagere schoolkinderen in Vlaanderen. Hierbij maakt de vertaling van de enquête naar meerdere talen, zoals Frans en Engels, het mogelijk om eveneens de deelname van sportorganisaties uit het Brusselse en Wallonië mogelijk te maken, waardoor de representativiteit van het onderzoek wordt vergroot

en een completer beeld wordt verkregen. Bovendien kan een vergelijking tussen verschillende provincies en deelstaten binnen België nuttige inzichten verschaffen. Dit zal zorgen voor een representatiever beeld van de werkelijkheid dat ons in staat stelt bredere conclusies te trekken die van toepassing zijn op het gehele sportaanbod.

4.4. Praktische en beleidsaanbevelingen

Uit dit onderzoek blijkt dat moet worden ingezet op het organiseren en realiseren van een actief, concreet beleid binnen sportclubs om materiële hindernissen te verlagen en bijgevolg een inclusiever sportaanbod te creëren. Veel initiatieven, zoals het aanbieden van een tweedehandsconcept, ruilbeurs, of afbetalingsplan, bestaan momenteel alleen op verzoek van ouders, wat duidt op het ontbreken van een consistent beleid. Dit kan een grote hindernis vormen voor gezinnen in armoede, die vaak terughoudend zijn om zelf hulp te vragen vanwege gevoelens van schaamte en financiële druk (Fitzgerald et al., 2021). Bovendien bleek dat het merendeel van de bevroagde sportclubs nog geen gestructureerd tweedehandsbeleid heeft geïmplementeerd, waarbij gebruikt sportmateriaal wordt verzameld en hergebruikt. De afwezigheid van een duurzaam beleid benadrukt de noodzaak van een bredere bewustwording en inzet voor de democratisering van sport (Vandermeerschen & Scheerder, 2017). Volgens het onderzoek van Allen et al. (2016) is het simpelweg aanbieden van sportmogelijkheden namelijk niet voldoende; actieve inspanningen om de toegankelijkheid te vergroten en barrières te verminderen zijn essentieel.

Een cruciale eerste stap in de richting van een inclusiever sportaanbod is de implementatie van een tweedehandsbeleid binnen sportclubs. Dit beleid moet zich richten op het verzamelen en opnieuw gebruiken van gebruikte sportuitrusting om de financiële druk voor gezinnen te verminderen en de deelname van kinderen aan sportactiviteiten te vergemakkelijken. Een vergelijkbaar initiatief binnen de context van een inclusiever sportaanbod zijn de eerder genoemde 'Scouting op maat' en 'Chiro voor Chiro' programma's. Deze initiatieven stellen leden en leiding in staat om via de websites van de jeugdbewegingen gratis of tegen lagere prijzen kleding aan te schaffen. Net zoals bij 'Scouting op maat' en 'Chiro voor Chiro' kan het helpen indien sportclubs actief en proactief communiceren over het bestaan van hun tweedehandsbeleid en andere ondersteunende maatregelen. Dit kan plaatsvinden via duidelijke communicatiekanalen, zoals websites, nieuwsbrieven en sociale media, zodat gezinnen op de hoogte zijn van deze mogelijkheden. Deze initiatieven kunnen ertoe bijdragen dat een breder scala aan individuen, ongeacht hun sociaaleconomische achtergrond, kan deelnemen aan sportactiviteiten, wat essentieel is voor het bevorderen van een inclusief sportaanbod (Schreeder, 2017).

Het implementeren van maatregelen op clubniveau is een belangrijke stap, maar niet voldoende om een inclusief 'Sport Voor Allen'-mentaliteit te bewerkstelligen. Om tegemoet te

komen aan het gebrek aan bewustwording rond armoede, het voorkomen en de impact van drempels, is het van groot belang dat er op beleidsniveau wordt gestreefd naar een nauwere samenwerking met lokale overheden. Het is aanbevolen om onder andere een betere samenwerking te bevorderen tussen lokale overheden zoals OCMW's en andere potentiële partners uit de sociale sector (Vandermeerschen & Scheerder, 2017). Dit kan bijvoorbeeld worden gerealiseerd door middel van campagnes met workshops of informatieve brochures, waarin sportaanbieders worden geïnformeerd over de prevalentie en impact van armoede en materiële drempels, evenals mogelijke manieren om deze drempels te verlichten. Bovendien kan gewerkt worden aan de ontwikkeling van een algemeen en breed inzetbaar beleid dat alle sportclubs kunnen toepassen, aangezien sportaanbieders zelf niet altijd over de capaciteit en middelen beschikken om uitgebreide initiatieven te ontwikkelen. Een voorbeeld hiervan is het uitbreiden van initiatieven zoals de UiTPAS, door bijvoorbeeld kortingen bij het aanschaffen van essentieel sportmateriaal te voorzien. Ook sportfederaties zouden hierbij een rol kunnen spelen door bijvoorbeeld algemene formulieren aan te bieden voor zaken als afbetalingsplannen of korting systemen. Samenwerking op meerdere niveaus is vereist om bewustzijn te vergroten en effectieve oplossingen te implementeren die de drempels voor deelname verlagen (Vandermeerschen & Scheerder, 2017).

4.5. Conclusie

Dit onderzoek onderzocht de correlatie tussen materiële drempels en de deelname aan georganiseerde sportactiviteiten bij lagere schoolkinderen in armoede in Vlaanderen. De resultaten tonen onder andere aan dat hogere kosten voor inschrijving en sportmateriaal leiden tot een grotere aanwezigheid van drempels, wat resulteert in verminderde kansen voor kinderen uit kwetsbare posities om deel te nemen aan het georganiseerde sportaanbod.

Hoewel deze relatie aanvankelijk voor de hand liggend lijkt en het verlagen van kosten als een logische oplossing wordt beschouwd, blijkt uit dit onderzoek dat sportclubs vaak niet op de hoogte zijn van de moeilijkheden die kinderen ervaren bij het verkrijgen van sportmateriaal. De literatuurstudie en de bevindingen van dit onderzoek wijzen op een gebrek aan bewustzijn en suggereren een mogelijke onderschatting van de aanwezigheid van materiële drempels binnen het sportaanbod, mede veroorzaakt door het taboe en de schaamte die rond het thema armoede heerst. Uit het onderzoek blijkt bovendien dat het beschikken over een groter bewustzijn omtrent de aanwezigheid en de impact van armoede, resulteert in het leveren van meer inspanningen om de materiële drempels te verlichten.

In vele gevallen is er tot op heden een gebrek aan een gestructureerd tweedehands- en armoedebeleid binnen sportclubs. Bovendien lijken veel van de reeds bestaande initiatieven afhankelijk te zijn van het initiatief van ouders. Dit benadrukt de dringende behoefte aan actief beleid om de financiële druk te verminderen en een inclusievere sportomgeving te

creëren. Samenwerking tussen lokale overheden, sociale partners en sportfederaties is van cruciaal belang om een inclusieve 'Sport Voor Allen'-mentaliteit te bevorderen en ervoor te zorgen dat kinderen uit kansarme gezinnen dezelfde mogelijkheden hebben om deel te nemen aan georganiseerde sportactiviteiten als hun leeftijdsgenoten uit welvarende achtergronden.

Hoewel dit onderzoek beperkingen heeft in termen van steekproefomvang en representativiteit, biedt het waardevolle inzichten voor zowel de sportsector als beleidsmakers. De nadruk op inclusiviteit en toegankelijkheid van georganiseerde sportactiviteiten voor alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, benadrukt het belang van verder onderzoek naar de aanwezigheid en impact van materiële drempels op kinderen in armoede binnen het sportaanbod in Vlaanderen. Grootschaliger onderzoek over heel België, waarbij eveneens oog is voor het standpunt van ouders van kinderen in armoede die deelnemen aan het aanbod, wordt hierbij aangeraden.

REFERENTIELIJST

Aantal sportclubs. (z.d.). www.vlaanderen.be.

<https://www.vlaanderen.be/statistiekvlaanderen/sport/aantal-sportclubs#bijna-17000-sportclubs-in-2021>

Agentschap Binnelands Bestuur. (2020). *Gemeente-Stadsmonitor*. Vlaanderen.be.

Retrieved April 30, 2023, from <https://gemeente-stadsmonitor.vlaanderen.be/thema/centrumsteden#:~:text=Vlaanderen%20te%20der%20centrumsteden%2C%20met,%C3%A9%C3%A9n%20van%20de%20der%20centrumsteden>.

Agentschap Integratie en Inburgering. (z.d.). *9 b's van toegankelijkheid*. www.integratie-inburgering.be. <https://www.integratie-inburgering.be/nl/wat-kunnen-we-voor-jou-doen/ondersteuning-voor-je-organisatie-of-lokaal-bestuur/participatie/kwetsbare-groepen-met-een-migratieachtergrond-bereiken/9-bs-van-toegankelijkheid>

Agentschap Opgroeien. (z.d.). Gezinsinkomen en kansarmoede. Geraadpleegd op 7 april 2023, van [https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/gezinsinkomen-en-kansarmoede#:~:text=Armoede%2Dindicatoren%20op%20kindniveau%20\(kindere%20eindjes%20aan%20elkaar%20te%20knopen](https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/gezinsinkomen-en-kansarmoede#:~:text=Armoede%2Dindicatoren%20op%20kindniveau%20(kindere%20eindjes%20aan%20elkaar%20te%20knopen).

Agentschap Opgroeien. (z.d.). Kansarmoede- en welzijnsmonitor. Geraadpleegd op 7 april 2023, van <https://www.opgroeien.be/kennis/cijfers-en-onderzoek/kansarmoede-en-welzijnsmonitor>.

Allen, J., Cars, G., & Madanipour, A. (Eds.). (2016). *Social Exclusion in European Cities Processes, Experiences and Responses* (1st edition). Routledge.

Armoedebaarometer | armoedecijfers.be. (z.d.). <https://www.armoedecijfers.be/>

Baarda, B. (2014). *Basisboek kwalitatief onderzoek: Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Noordhoff.

- Baarda, B., Bakker, E., Hulst, M. van der, Fischer, T., Julsing, M., Vianen, R. van, & Goede, M. P. M. de. (2015). *Basisboek methoden en technieken: Kwantitatief praktijkgericht onderzoek op wetenschappelijke basis* (Vijfde druk, [4e oplage]). Noordhoff Uitgevers.
- Bean, C., Harlow, M., Mosher, A., Fraser-Thomas, J., & Forneris, T. (2018). Assessing Differences in Athlete-Reported Outcomes Between High and Low-Quality Youth Sport Programs. *Journal of Applied Sport Psychology*, 30(4), 456–472.
<https://doi.org/10.1080/10413200.2017.1413019>
- Bevolking onder de armoededrempel*. (z.d.). www.vlaanderen.be.
<https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/inkomen-en-armoede/bevolking-onder-de-armoededrempel>
- Beyens, K. (2021). *Help, ik geraak er niet!* [Masterscriptie]. Universiteit Antwerpen.
- Bozek, B. (2016). *De maat van lokale netwerken: kwantitatieve analyse van de lokale netwerken vrijetijdsparticipatie voor mensen in armoede*.
- Briels, G., & Vanhauwaert, F. (2017). Tijd voor sociaal beleid. In *Jaarboek Sociale uitsluiting*.
- Bryman, A. (2016). *Social research methods* (Fifth Edition). Oxford University Press.
- Cairney, J., Joshi, D., Kwan, M., Hay, J., & Faight, B. (2015). Children's Participation in Organized Sport and Physical Activities and Active Free Play: Exploring the Impact of Time, Gender and Neighbourhood Household Income Using Longitudinal Data. *Sociology of Sport Journal*, 32(3), 266–283.
<https://doi.org/10.1123/ssj.2014-0100>
- Chiro voor Chiro | chiro.be*. (z.d.). chiro.be. <https://chiro.be/chiro-voor-chiro>
- Coene, J., Ghys, T., Hubeau, B., Marchal, S., Raeymaeckers, P., & Remmen, R. (2021). *Armoede en sociale uitsluiting jaarboek 2021*.
<https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/74499>

- Coussée, F., Roets, G., & De Bie, M. (2009). Empowering the powerful: Challenging hidden processes of marginalization in youth work policy and practice in Belgium. *Critical Social Policy*, 29(3), 421–442. <https://doi.org/10.1177/0261018309105178>
- Demeyer, B., & Vandezande, V. (2016). *Etnische diversiteit in zorg en welzijn. Een kwalitatieve beleidsanalyse voor het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin*. Departement Welzijn, Volksgezondheid & Gezin, Brussel.
- Drieskens, S. (2019). *Lichaamsbeweging - Gezondheidsenquête 2018*. Sciensano. Geraadpleegd op 4 februari 2023, van https://www.sciensano.be/sites/default/files/pa_rapport2_his2018_nl_v3.pdf
- De Visscher, K. (2019). Hoe dicht je kloof tussen mensen in armoede en vrijetijdsaanbod? *Sociaal.Net*. <https://sociaal.net/achtergrond/hoe-dicht-je-kloof-tussen-mensen-in-armoede-en-vrijetijdsaanbod/>
- Departement cultuur, jeugd en media. (2014). *Decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport (“Participatiedecreet”)*.
- Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. (2020). Armoede in Vlaanderen: cijfer rapport 2020. Geraadpleegd via <https://www.departementwvg.be/armoede-en-sociale-uitsluiting/armoede-in-vlaanderen-cijfer-rapport-2020>
- Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission*. (z.d.). <https://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=en>
- Field, A. (2017). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (5th edition). SAGE Publications.
- Fitzgerald, H., Lester, B., & Zuckerman, B. (2021). *Children of poverty: research, health and policy issues*. New York: Routledge
- Geldof, D., & Driessens, K. (2009). Cultuur in laagjes. Waarom we de échte participatiedrempels onvoldoende kennen. In M. Bultynck (Ed.), *360° Participatie* (pp. 188-200). Brussel: Dēmos-EPO.
- Guiaux, M. (2011). Voorbestemd tot achterstand? *Armoede en sociale uitsluiting in*

de kindertijd en 25 jaar later. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Gupta, R. P.-S., De Wit, M. L., & McKeown, D. (2007). The impact of poverty on the current and future health status of children. *Paediatrics & Child Health*, 12(8), 667–672. <https://doi.org/10.1093/pch/12.8.667>

Haudenhuyse, R. P., Theeboom, M., & Skille, E. A. (2014). Towards understanding the potential of sports-based practices for socially vulnerable youth. *Sport in Society*, 17(2), 139–156. <https://doi.org/10.1080/17430437.2013.790897>

Haudenhuyse, R. (2019). Sport voor allen blijft een utopie. *Sociaal.Net*.

<https://sociaal.net/achtergrond/sport-voor-allen-blijft-een-utopie/>

Het Vlaamse sportlandschap / Vlaamse Sportfederatie. (z.d.).

[https://vlaamsesportfederatie.be/kennisbank/het-vlaamse-](https://vlaamsesportfederatie.be/kennisbank/het-vlaamse-sportlandschap#:~:text=Meer%20dan%2018.500%20sportclubs%2C%2052,4%20miljoen%20sporters%20in%20clubverband.)

[sportlandschap#:~:text=Meer%20dan%2018.500%20sportclubs%2C%2052,4%20miljoen%20sporters%20in%20clubverband.](https://vlaamsesportfederatie.be/kennisbank/het-vlaamse-sportlandschap#:~:text=Meer%20dan%2018.500%20sportclubs%2C%2052,4%20miljoen%20sporters%20in%20clubverband.)

Kind en Gezin. (2022). Het kinderarmoederisico daalt licht. Geraadpleegd op 7 april 2023, van

https://www.kindengezin.be/img/arv21_daling_lightside_1.pdf

Leye, M. (2009). X aantal gratis tickets voor de armen? In M. Bultynck (Ed.), 360° *participatie* (pp. 229-245). Brussel: Dēmos-EPO.

Lievens, J. (2015). *Participatie in Vlaanderen 2 2*.

Nols, Z. (2018). *social change through sport for development initiatives. a critical pedagogical perspective* zeno_Nols_def.indd. 160.

PaS 2022. (z.d.). <http://rwebtool.ugent.be/pas2022>

Publications Office of the European Union. (2022). *Towards more gender equality in sport : recommendations and action plan from the High Level Group on Gender Equality in sport (2022)*. © European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/684ab3af-9f57-11ec-83e1-01aa75ed71a1>

Publiq. (z.d.). *UiTPAS*. UiTPAS.

https://www.uitpas.be/?utm_campaign=content&utm_medium=referral&utm_source=uitinvlaanderen&utm_content=button

Qualtrics. (n.d.). <https://www.qualtrics.com/support/survey-platform/data-and-analysis-module/text-iq/text-iq-functionality/>

Ricour, M., De Bosscher, V., (2020). Infographic Belang van Sportclubs in de Sportieve Ontwikkeling van Jeugd, Brussel: VUB.

<https://cris.vub.be/ws/portalfiles/portal/75891263/Sportclubbelang.pdf>

Risico op armoede of sociale uitsluiting | Statbel. (2023, 16 februari).

<https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/risico-op-armoede-sociale-uitsluiting>

Sermant, N. L., & Siongers, J. (2021). Cultuurparticipatie voor allen ... of toch niet? Een studie naar drempels voor cultuurparticipatie bij jongeren met en zonder migratieachtergrond in Vlaanderen. *Tijdschrift voor Jeugdrecht en Kinderrechten*, 2021(4), 44-72.

Scheerder, J., Thibaut, E., & Willem, A. (2015). Sport als consumptiegoed. In *Participatie in Vlaanderen 2* (pp. 361–384). Acco Leuven.

Scouting op maat | Scouts en gidsen Vlaanderen. (z.d.). Scouts en Gidsen Vlaanderen.

<https://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/leiding/ondersteuning/leiding/diversiteit/scouting-op-maat>

SCP. (2018). Armoede en sociale uitsluiting 2018. Sociaal en Cultureel Planbureau.

Spinney, J., & Millward, H. (2010). Time and Money: A new look at poverty and the barriers to physical activity in Canada. *Social Indicators Research*, 99(2), 341–356.

<https://doi.org/10.1007/s11205-010-9585-8>

Sportparticipatie. (z.d.). www.vlaanderen.be. <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/sport/sportparticipatie>

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. (2021).

Solidariteit en armoede. Geraadpleegd op 26 april 2023, van

<https://armoedebestrijding.be/wp-content/uploads/2021/12/211220-Tweejaarlijks-Verslag-Solidariteit-en-armoede-NL.pdf>

- Thibaut, E., & Schreeder, J. (2017). Gratis sporten bestaat niet. *Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid KU Leuven*.
<https://gbiomed.kuleuven.be/english/research/50000737/research/policy-in-sports-physical-activity-research-group/bms-studies/studies/bms043.pdf>
- Vandermeerschen, H. (2016). *Being poor being benched*.
- Vandermeerschen, H., & Scheerder, J. (2017). Sport managers' perspectives on poverty and sport: The role of local sport authorities. *Sport Management Review*, 20(5), 510–521. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2017.02.002>
- Vandermeerschen, H., Van Regenmortel, T., & Scheerder, J. (2017). 'There are Alternatives, but Your Social Life is Curtailed': Poverty and Sports Participation from an Insider Perspective. *Social Indicators Research*, 133(1), 119–138.
<https://doi.org/10.1007/s11205-016-1360-z>
- Vandermeerschen, H., Vos, S., & Scheerder, J. (2015). Who's joining the club? Participation of socially vulnerable children and adolescents in club-organised sports. *Sport, Education and Society*, 20(8), 941–958.
<https://doi.org/10.1080/13573322.2013.856293>
- Vlaamse Sportfederatie. (2019). *#2MiljardRedenen om te investeren in georganiseerde sport*.
- Vranken, J., Geldof, D., & Van Menxel, G. (1998). *Armoede en Sociale Uitsluiting, Jaarboek 1998*. Leuven/Amersfoort: Acco.
- Vranken, J. (2016). *Armoede en sociale uitsluiting: Jaarboek 2016*. Acco.
- Waring, A., & Mason, C. (2010). Opening doors: Promoting social inclusion through increased sports opportunities. *Sport in Society*, 13(3), 517–529.
<https://doi.org/10.1080/17430431003588192>
- WIV-ISP. (2019). *Gezondheidsongelijkheden bij kinderen en jongeren in België*. Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid

BIJLAGEN

Bijlage 1: Folder

BRENG MEE HET ARMOEDEBELEID VAN SPORTCLUBS IN VLAANDEREN IN KAART!

Wat bedraagt de kostprijs van kledij en materiaal (zoals een sporttenue, uniform, voetbalschoenen, een tennisracket, ...) om een sport te kunnen beoefenen?

Vormt deze kost een **materiële drempel** waar ouders van kinderen in armoede mee worden geconfronteerd?

Wat zijn mogelijke alternatieven of ideeën om deze drempel te helpen verkleinen?

Hoe gaan sportclubs hiermee om?
Wat zijn de bestaande initiatieven binnen het sportaanbod om materiaal goedkoper (her)aan te bieden?

VOOR WIE?

BENT U WERKZAAM BINNEN EEN TENNIS-, VOETBAL-, DANS-, ZWEM-, OF TURNCLUB IN VLAANDEREN? & KENT U EEN ANTWOORD OP DEZE VRAGEN? VUL DAN VRIJBLIJVEND DEZE ENQUÊTE IN OF STUUR HEM DOOR NAAR DE JUISTE PERSOON BINNEN UW VERENIGING!

HOE?

SCAN DE QR-CODE OF KLIK OP DE LINK IN DE MAIL

WANNEER?

ENQUÊTE LOOPT TOT EN MET 16/04

Nog vragen? Aarzel niet contact op te nemen via romie.peeters@vub.be of +32470352346

In samenwerking met de Wetenschapswinkel van de Vrije Universiteit Brussel en VZW Sportpret

Bijlage 2: Toestemmingsformulier – Informed Consent

Door deel te nemen aan deze enquête ga ik ermee akkoord mijn medewerking te verlenen aan het onderzoek en stem ik in met de volgende voorwaarden:

1. Ik ben voldoende geïnformeerd omtrent de aard, het doel en de duur van deze enquête;
2. Ik heb voldoende tijd gehad om na te denken en heb alle vragen kunnen stellen die bij mij opkwamen en ik heb een duidelijk antwoord gekregen op mijn vragen;
3. Ik neem totaal uit vrije wil en op vrijwillige basis deel aan het onderzoek en ik begrijp dat ik vrij ben mijn deelname aan deze studie stop te zetten zonder dat ik hiervoor een reden moet opgeven;
4. Ik geef toestemming aan de onderzoeker om mijn resultaten op een vertrouwelijke en anonieme wijze te bewaren, te verwerken en te rapporteren;
5. Ik begrijp dat alle gegevens die ik ik het kader van deze enquête verstrek, geheel vertrouwelijk en anoniem zullen worden verwerkt en enkel in functie van onderzoek zullen worden gebruikt;
6. Ik ben ervan op de hoogte dat ik op aanvraag een samenvatting van de onderzoeksbevindingen kan krijgen;

Bijlage 3: Informatiebrief

Onderzoek naar de relatie tussen de materiële drempel en de georganiseerde sportbeoefening van lagereschoolkinderen in armoede in Vlaanderen

Beste sportief verantwoordelijke,

Als masterstudente Agogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel heb ik in het kader van mijn masterproef een vragenlijst opgesteld die peilt naar de relatie tussen armoede en de georganiseerde sportparticipatie van kinderen tussen de vijf en twaalf jaar.

In 2022 stelden we vast dat in Vlaanderen een op zeven kinderen in een kansarm gezin leeft, wat een grote negatieve impact heeft ten aanzien van georganiseerde sportparticipatie¹. Zo blijkt uit onderzoek dat kinderen in armoede tot 44% minder kans maken om lid te worden van een sportclub². Deze participatiekloof komt tot stand door verschillende drempels die gezinnen in armoede ervaren.

Op vraag van VZW Sportpret en in samenwerking met De Wetenschapswinkel van De Vrije Universiteit Brussel wordt in dit onderzoek gekeken naar de materiële drempel waar ouders van kinderen in armoede mee worden geconfronteerd³. Met de materiële drempel wordt verwezen naar de kostprijs van kledij en materiaal, denk maar aan een sporttenue, uniform, voetbalschoenen, tennisracket, etc.,. Deze zogenaamde verdoken kosten hebben een grote invloed op de sportbeoefening van kinderen. Van het totale bedrag dat mensen per jaar aan sport uitgeven gaat ongeveer 23% naar kleding (inclusief schoeisel en bescherming) en 20% naar materiaal⁴, samen 43% van de totale uitgave per jaar (zie figuur 1). Naast de gekende financiële drempels, zien we dus dat de aankoop van kledij en materiaal eveneens een grote drempel kan vormen voor gezinnen in armoede.

Totale uitgaven p.p. / jaar	100%	548 euro
Indirecte kosten (bv. voeding en drank)	25%	136 euro
Kledij	23%	129 euro
Sportmateriaal	20%	108 euro
Lidgeld	18%	98 euro
Toegang	10%	57 euro
Begeleiding	4%	21 euro

Figuur 1. Grootte van de uitgavenposten ten opzichte van de totale uitgaven

Met dit onderzoek gaan we na **in hoeverre sportclubs ervaren dat deze materiële kost mogelijks voor sommige van hun leden een probleem is, en trachten we bovendien in kaart te brengen wat sportclubs in Vlaanderen doen om deze drempel te verlagen.** Hierbij worden de bestaande initiatieven binnen het sportaanbod in kaart gebracht en is er bovendien ruimte voor ideeën omtrent een alternatieve aanpak om dit probleem tegen te gaan.

Wij nodigen u als lid van de raad van bestuur binnen uw sportvereniging uit om aan dit onderzoek deel te nemen omdat we ervan overtuigd zijn dat u ons inzicht kan bijbrengen omtrent het huidige beleid. Deze vragenlijst bevroegt namelijk onderwerpen omtrent het lidgeld, de kostprijs van materiaal, alsook de huidige initiatieven rond het heraanbieden van materiaal en mogelijke alternatieven. Indien u niet over deze informatie beschikt, vragen wij u vriendelijk deze enquête door te sturen naar de juiste persoon binnen de vereniging.

Het invullen van deze vragenlijst zal hoogstens 15 minuten in beslag nemen. Er zal betrouwbaar met uw gegevens worden omgegaan en de resultaten worden geheel anoniem verwerkt. Indien gewenst kunnen de resultaten met u worden gedeeld.

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben over het onderzoek, kan u mij altijd bereiken via +32 470 35 23 46

Met vriendelijke groeten,
Romie

(1) Kinderarmoedefonds. (z.d.). *Het Kinderarmoedefonds: helpt kinderarmoede te bestrijden*. <https://kinderarmoedefonds.be/>

(2) Vandermeerschen, H., Vos, S., & Scheerder, J. (2015). Who's joining the club? Participation of socially vulnerable children and adolescents in club-organised sports. *Sport, Education and Society*, 20(8), 941-958.

(3) <https://vzwspportpret.be/> & <https://www.vub.be/nl/over-de-vub/de-vub-universiteit-van-de-toekomst/de-wereld-heeft-je-nodig/wetenschapswinkel-project-de-wereld-heeft-je-nodig>

(4) Scheerder, J., Thibaut, E., & Willem, A. (2015). Sport als consumptiegoed: uitgaven en verplaatsing(sbereidheid) inzake sportbeoefening. In J. Lievens, J. Siongers, & H. Waeye (Eds.), *Participatie in Vlaanderen 2 : eerste analyses van de participatiesurvey 2014* (pp. 361-384). Leuven, België ; Apeldoorn, Nederland: Acco.

Bijlage D: Enquête

Survey

Algemeen

1. Welke sport biedt uw sportclub aan?

- Voetbal
- Gymnastiek
- Zwemmen
- Tennis
- Dans

2. In welke stad of gemeente bevindt de club zich?

3. Wat is de naam van de sportclub waarbinnen u werkzaam bent?

4. Wat is uw functie binnen de club?

- Voorzitter
 - Ondervoorzitter
 - Sportief verantwoordelijke
 - Penningmeester
 - Secretaris
 - Trainer
 - Andere:
-

5. Hoeveel leden tussen 5 en 12 jaar hebben jullie gemiddeld op jaarbasis binnen de club?

- ≤ 50
- Tussen 50 en 100 leden
- Tussen 100 en 150 leden
- Tussen 150 en 200 leden
- Tussen 200 en 250 leden
- Tussen 250 en 300 leden
- ≥ 300 leden
- Ik weet het niet

Kinderen in armoede en de club

6. Voor welke periode dienen leden tussen 5 en 12 jaar inschrijvingsgeld te betalen?

- Een sportseizoen (april – november bijvoorbeeld)
 - Een schooljaar (september – juni)
 - Een jaar (januari – december)
 - Andere:
-

- Ik weet het niet

7. Hoeveel bedraagt het inschrijvingsgeld voor 1 jaar voor kinderen tussen 5 en 12 jaar? * hierbij wordt verwezen naar het reguliere tarief (zonder rekening te houden met bepaalde aangepaste tarieven, zoals bijvoorbeeld kortingen voor het aantal aangesloten gezinsleden).

- ≤ 50 euro
- Tussen 50 en 100 euro
- Tussen 100 en 150 euro
- Tussen 150 en 200 euro
- Tussen 200 en 250 euro
- ≥ 250 euro
- Ik weet het niet

8. Maakt de club gebruik van verschillende tarieven ten aanzien van het inschrijvingsgeld? -meerdere antwoorden mogelijk

- Ja, op basis van leeftijd (bijvoorbeeld een lager tarief voor jongere kinderen)
- Ja, op basis van het aantal trainingen
- Ja, voor personen met een beperking
- Ja, voor mensen in armoede
- Ja, er wordt een gezinstarief aangeboden wanneer meerdere kinderen van hetzelfde gezin zich aansluiten bij de club
- Ja, er wordt een verminderd tarief aangeboden voor een andere reden:

-
- Neen, het inschrijvingsgeld is voor alle kinderen tussen 5 en 12 jaar gelijk
 - Ik weet het niet

9. Worden de bestaande terugbetalingsmogelijkheden (via bijvoorbeeld het OCMW, ziekenfondsen, of de lokale sportdienst) expliciet vermeld bij de lidmaatschapstarieven van de club?

- Ja
 - Neen, waarom niet:
-
- Ik weet het niet

10. Heeft u zicht op het aantal leden dat recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming wat betreft het inschrijvingsgeld?

- Ja
- Neen
- Ik weet het niet

11. Indien u op vraag 10 "Ja" hebt geantwoord, naar schatting hoeveel kinderen tussen 5 en 12 jaar oud hebben recht op een verhoogde tegemoetkoming op het inschrijvingsgeld?

- Geen
- ≤ 10
- Tussen 10 en 20

- Tussen 20 en 30
- Tussen 30 en 40
- Tussen 40 en 50
- ≥ 50
- Ik weet het niet

12. Beschikt de club over een afbetalingsplan voor kinderen tussen 5 en 12 jaar oud waarvan hun familie het financieel moeilijk heeft?

- Ja
- Neen
- Ik weet het niet

13. Beschikt de sportclub over een armoedebeleid?

- Ja
 - Neen, waarom niet:
-
- Ik weet het niet

14. Indien ja, waar wordt dan binnen het beleid op ingezet? Wat zijn de belangrijkste pijlers van het armoedebeleid?

Materiaal

* Hieronder valt: kleding, schoeisel en materiaal dat de leden dienen aan te kopen om de sport te kunnen uitoefenen (bijvoorbeeld: tennisracket, hockeystick)

15. Wat bedragen, naar schatting, de kosten van het noodzakelijke materiaal voor kinderen tussen 5 en 12 jaar?

*met het noodzakelijke materiaal wordt verwezen naar het materiaal dat kinderen moeten aankopen om de sport op de club te kunnen uitoefenen

- Geen kosten, er is geen noodzakelijk materiaal (kinderen hebben niets nodig, kunnen bijvoorbeeld in hun vrijetijdskleding komen)
- ≤ 50 euro
- Tussen 50 en 100 euro
- Tussen 100 en 150 euro
- Tussen 150 en 200 euro
- Tussen 200 en 250 euro
- ≥ 250 euro
- Ik weet het niet

16. Is het noodzakelijke materiaal inbegrepen in het lidgeld?

- Ja, het materiaal dat noodzakelijk is om de sport te beoefenen is inbegrepen in het lidgeld
- Ja, een deel van het materiaal dat noodzakelijk is om de sport te beoefenen is inbegrepen in het lidgeld
- Neen, het materiaal dat noodzakelijk is om de sport te beoefenen is niet inbegrepen in het lidgeld
- Ik weet het niet

1. Indien u op vraag 16 “neen” hebt geantwoord

Welk materiaal dient dan extra aangekocht te worden? – meerdere antwoorden mogelijk

* Gelieve alles aan te duiden wat zelf aangekocht dient te worden

- Wedstijdtruitje
- T-shirt
- Training
- Sporttas
- Schoenen
- Andere: _____
- Ik weet het niet

17. Is het mogelijk materiaal via de club aan te kopen?

- Ja
- Neen
- Ik weet het niet

1. Indien u op vraag 17 “Ja” hebt geantwoord: Welk materiaal wordt aangeboden via de club? – meerdere antwoorden mogelijk

* Gelieve alles aan te duiden wat zelf aangekocht dient te worden

- Wedstijdtruitje
- T-shirt
- Training
- Sporttas
- Schoenen
- Andere: _____
- Ik weet het niet

2. Hoe bieden jullie dit materiaal aan?

- Onafhankelijk (bijvoorbeeld een eigen webshop op de website van de club)
- In samenwerking met een sponsor (sportwinkel of sportmerk bijvoorbeeld)
- Andere: _____
- Ik weet het niet

17.3. Zijn leden verplicht het materiaal via de aangegeven webshop of winkel te kopen?

- Ja, enkel wat betreft wedstrijdkledij
- Ja, enkel wat betreft trainingskledij
- Ja, zowel wat betreft wedstrijd- als trainingskledij
- Ja, andere: _____
- Neen
- Ik weet het niet

18. Hoe worden de kosten van materiaal gecommuniceerd?

- Deze informatie wordt op de website van de club ter beschikking gesteld
- Deze informatie wordt via een doorverwijzing naar een website van een sportwinkel meegedeeld
- Deze informatie dienen de leden zelf op te zoeken en wordt niet via de club aangeboden.

- Andere (bijvoorbeeld via affiches in de kantine, of mond aan mond): _____
- Hierover wordt niet expliciet gecommuniceerd
- Ik weet het niet

19. Maakt de club gebruik van verschillende tarieven of andere tegemoetkomingen t.a.v. de kostprijs van materiaal?

- Ja, indien materiaal via de club wordt aangekocht
- Ja, indien materiaal wordt aangekocht via een sportwinkel waar de club mee samenwerkt (een plaatselijke sportwinkel bijvoorbeeld)
- Ja, wanneer meerdere gezinsleden zich aansluiten bij de club
- Ja, voor leden die reeds een terugbetaling verkrijgen op het inschrijvingsgeld
- Ja, andere: _____
- Nee, de kostprijs is voor iedereen dezelfde

20. In hoeverre is er sprake van kinderen die moeilijkheden ondervinden om materiaal aan te schaffen?

- Heel vaak
- Vaak
- Soms
- Zelden
- Nooit
- Ik weet het niet

21. Worden er (bijkomende) maatregelen genomen om tegemoet te komen aan de materiële drempel?

- Ja, welke?

-
- Neen
 - Ik weet het niet

Tweedehandsmateriaal

* Hieronder valt: kleding, schoeisel en materiaal dat de leden dienen aan te kopen om de sport te kunnen uitoefenen (bijvoorbeeld: tennisracket, hockeystick)

22. Wordt materiaal verzameld en opnieuw ter beschikking gesteld voor kinderen tussen 5 en 12 jaar?

- Ja
- Neen
- Ik weet het niet

1. Indien u op vraag 22 "Ja" hebt geantwoord: Op welke manier wordt dit materiaal opnieuw aangeboden?

- Een informatiebord met zoekertjes op de website
- Een ruilbeurs
- Een uitleendienst

- Een tweedehandswinkel op de club
 - Een tweedehandswinkel los van de club (bijvoorbeeld kringloopwinkel)
 - Via de plaatselijke sportwinkel
 - Andere:
-

- Ik weet het niet

22.2. Communiceren jullie hier expliciet over bij de inschrijving of herinschrijving?

- Ja
- Neen
- Ik weet het niet

22.3 Hoe wordt dit naar de leden gecommuniceerd?

- Er wordt niet expliciet over gecommuniceerd
 - Via de website
 - Via sociale media (bijvoorbeeld via een Whatsappgroep of Facebook pagina)
 - Mond aan mond
 - Via affiches (bijvoorbeeld in de kantine van de club)
 - Andere:
-

- Ik weet het niet

22.4. Hoeveel kinderen tussen 5 en 12 jaar maken naar schatting gebruik van dit tweedehandsconcept?

- a. Geen
- b. ≤ 10
- c. Tussen 10 en 20
- d. Tussen 20 en 30
- e. Tussen 30 en 40
- f. Tussen 40 en 50
- g. ≥ 50
- h. Ik weet het niet

23. Indien u op vraag 22 "Neen" hebt geantwoord.

23.1. Welke reden ligt hieraan ten grondslag? *meerdere antwoorden mogelijk

- Geen interesse
 - Geen budget
 - Geen personeel of vrijwilligers
 - Ik weet het niet
 - Andere:
-

Alternatieven en ideeën

24. Vinden jullie het noodzakelijk om initiatieven te nemen die tegemoetkomen aan de materiële drempel voor kinderen tussen 5 en 12 jaar?

- Ja
- Neen
- Ik weet het niet

25. Indien u op vraag 24 “Ja” hebt geantwoord: Wat zijn op dit moment hindernissen binnen het beleid die het moeilijk maken om aan de materiële drempel tegemoet te komen?

- Onvoldoende bewustzijn
 - Onvoldoende financiële middelen
 - Onvoldoende kennis en deskundigheid
 - Niet eenvoudig om kwetsbare groepen te bereiken
 - Een goede samenwerking met (lokale) besturen / organisaties (bv. OCMW, mutualiteiten, lokale overheid, ...)
 - Er zijn op dit moment geen drempels of hindernissen
 - Ik weet het niet
 - Andere:
-

26. Zijn er naast de materiële nog andere drempels aanwezig binnen de club waar kinderen mee te kampen krijgen?

- Ja
- Nee
- Ik weet het niet

27. Indien u op vraag 26 “Ja” hebt geantwoord:

27.1 Op een schaal van 1 tot 5, hoe aanwezig acht u de materiële drempel in vergelijking met deze andere drempels? (1 niet aanwezig – 5 zeer sterk aanwezig)

- 1 – niet aanwezig
- 2
- 3
- 4
- 5 – zeer sterk aanwezig
- Ik weet het niet

27.2. Welke andere drempel(s) zijn aanwezig binnen de club waar kinderen tussen 5 en 12 jaar mee te kampen krijgen?– meerdere antwoorden mogelijk

- Bereikbaarheid (bijvoorbeeld: is het aanbod fysiek, ruimtelijk en in de tijd toegankelijk?)
 - Beschikbaarheid (bijvoorbeeld: zijn er wachtlijsten of administratieve drempels?)
 - Betaalbaarheid (bijvoorbeeld: de kosten van het lidgeld)
 - Bruikbaarheid (bijvoorbeeld: hoe bruikbaar is het aanbod voor de gebruiker?)
 - Begrijpbaarheid (bijvoorbeeld: communiceer je als organisatie op een begrijpbare manier?)
 - Betrouwbaarheid (bijvoorbeeld: mentale drempels, zoals angst omwille van vooroordelen)
 - Bekendheid (bijkomend: Is jouw organisatie en het aanbod bekend bij de boogde doelgroep?)
 - Begripvol (bijvoorbeeld al dan niet aandacht hebben voor culturele gevoeligheden)
 - Betreedbaarheid (bijvoorbeeld: Is het al dan niet mogelijk om deel te nemen met een hoofddoek, pruik, tatoeage, ...)
 - Andere:
-

27.3 Welke maatregelen worden er binnen de club bijkomend genomen om aan deze drempel(s) tegemoet te komen?

- Geen extra maatregelen
- Armoedebeleid
- Afbetalingsplan
- Voorzien in een vertaler / tolk
- Voorzien in een bus- of carpoolregeling
- Andere:

○ Ik weet het niet

28. Zijn er bepaalde drempels waarvan u niet weet of ze aanwezig zijn voor kinderen tussen 5 en 12 jaar binnen de club?

- Bereikbaarheid (bijvoorbeeld: is het aanbod fysiek, ruimtelijk en in de tijd toegankelijk?)
- Beschikbaarheid (bijvoorbeeld wachtlijsten of administratieve drempels)
- Betaalbaarheid (bijvoorbeeld: de kosten van het lidgeld)
- Bruikbaarheid (bijvoorbeeld: hoe bruikbaar is het aanbod voor de gebruiker?)
- Begrijpbaarheid (bijvoorbeeld: communiceer je als organisatie op een begrijpbare manier?)
- Betrouwbaarheid (bijvoorbeeld: mentale drempels, zoals angst omwille van vooroordelen)
- Bekendheid (bijkomend: Is jouw organisatie en het aanbod bekend bij de boogde doelgroep?)
- Begripvol (bijvoorbeeld al dan niet aandacht hebben voor culturele gevoeligheden)
- Betreedbaarheid (bijvoorbeeld: Is het al dan niet mogelijk om deel te nemen met een hoofddoek, pruik, tatoeage, ...)
- Andere:

○ Neen, er zijn geen drempels aanwezig waar ik geen weet van heb

29. Heeft u hieromtrent nog bijkomende ideeën of voorstellen die de materiële drempel t.a.v. kinderen uit de lagere school binnen georganiseerde sportbeoefening kunnen verkleinen? (dit kan gaan over beleidsvoorstellen, maar ook concrete initiatieven binnen de club bijvoorbeeld)

30. Heeft u nog verdere opmerkingen of aanvullingen?

Bedankt voor uw medewerking en de tijd die u heeft genomen om aan dit onderzoek mee te werken.

Uw antwoord is geregistreerd.

Bij verdere vragen of opmerkingen kunt u mij steeds contacteren via romie.peeters@vub.be